



# Spelregels Waterpolo 2019-2021

Versiebeheer

Versie 1.8	28 september 2020	Aanpassingen uit FINA Water Polo Manual version July 2020
Versie 1.7	23 juli 2020	Toevoeging KNZB-regel bij WP1.1 en WP 1.8
Versie 1.6	8 juni 2020	Grammaticale aanpassingen na controle Spelregelcommissie
Versie 1.5	24 mei 2020	Aanpassingen cf FINA Water Polo Manual version March 2020 Kleine correcties in de vertaling
Versie 1.4	26 november 2019	Invoegen FINA Water Polo Manual (version 12-3-2019) Kleine correcties in de vertaling en aanpassen stijlfouten
Versie 1.3	18 september 2019	Toevoeging KNZB-regel bij WP 5.6
Versie 1.2	21 mei 2019	

Deze uitgave van de spelregels waterpolo is een zo letterlijk mogelijke vertaling van de spelregels, uitgegeven door de Fédération International de Natation Amateur (FINA). Specifieke (spel-)regels die gelden voor de Olympische Spelen zijn weggelaten. Bij onduidelijkheden is het verstandig ook de officiële Engelse vertaling te raadplegen (zie hiervoor de FINA-website).

De spelregelnummering komt overeen met de indeling zoals deze is opgenomen in de FINA Water Polo Rules 2019-2021. Nederlandse afwijkingen en aanvullingen op de FINA Water Polo Rules zijn zoveel mogelijk beperkt en zijn tussen haakjes en cursief vermeld. Deze hebben, waar dat van toepassing is, voorrang op het gestelde in de spelregel.

De toelichtingen en verduidelijkingen voor scheidsrechters uit de FINA Water Polo Manual 2019-2021 zijn *cursief* opgenomen

De opgenomen opmerkingen en bijlagen bij de spelregels moeten beschouwd worden als een aanvulling, die deel uitmaakt van de spelregels en ze zijn toegevoegd op plaatsen waar een verkeerde interpretatie zou kunnen ontstaan. Jaarlijks worden de spelregels aangevuld met richtlijnen en interpretaties opgesteld door de FINA en/of KNZB. De bedoeling hiervan is een uniforme interpretatie te bereiken en de scheidsrechters te ondersteunen bij het op een identieke manier toepassen van de regels.

Daar waar in de spelregels wordt gesproken over spelers, worden mannelijke en vrouwelijke personen mee bedoeld.

## INHOUDSOPGAVE

WP 1	Speelveld en wedstrijdmaterialen .....	4
WP 2	Doelen .....	6
WP 3	De bal .....	6
WP 4	Caps .....	6
WP 5	Teams en vervangers .....	7
WP 6	Officials.....	10
WP 7	Scheidsrechters.....	11
WP 8	Grensrechters.....	13
WP 9	Tijdopnemers.....	13
WP 10	Secretarissen.....	14
WP 11	Video assistent-scheidsrechter (VAR).....	14
WP 12	Speelduur van de wedstrijd .....	14
WP 13	De time-out.....	15
WP 14	Het begin van het spel.....	17
WP 15	Het maken van een doelpunt.....	17
WP 16	Herbegin na een doelpunt .....	20
WP 17	Doelwerpen .....	20
WP 18	Hoekwerpen .....	21
WP 19	Neutrale inwerpen .....	22
WP 20	Vrije worpen.....	22
WP 21	Gewone fouten .....	23
WP 22	Uitsluitingsfouten .....	27
WP 23	Strafworpfouten .....	37
WP 24	Strafwerpen .....	41
WP 25	Persoonlijke fouten .....	42
WP 26	Ongeval, letsel of ziekte.....	42
	BIJLAGE A: INSTRUCTIES BIJ "LEIDING DOOR TWEE SCHEIDSRECHTERS" .....	47
	BIJLAGE B: TEKENS TE GEBRUIKEN DOOR DE OFFICIALS .....	48
	<i>FINA Water Polo Manual</i> .....	53
	<b>Appendix A: Samenwerking</b> .....	53
	<b>Appendix B: Signalen die officials moeten gebruiken</b> .....	54

*Principes en consistentie*

*Het lastige van arbitrerem is niet alleen het toepassen van de regels; je moet ook de geest van de regels en het doel erachter begrijpen. Je moet de acties tijdens de wedstrijd begrijpen – als je geen gevoel hebt voor de wedstrijd, als je niet begrijpt wat er gebeurt, is het moeilijk om te besluiten wat de juiste beslissing is voor de specifieke situatie die je ziet. Het is belangrijk om de context van een situatie te begrijpen. De fout waar je voor fluit heeft alleen zin in relatie tot de wedstrijd, en de specifieke actie.*

*Consistentie – dit is de sleutel en het belangrijkste woord voor de scheidsrechters. De spelers en de coaches moeten begrijpen voor welke fout je fluit en daarom is het heel belangrijk om consistent te zijn.*

*Communicatie en Coördinatie*

*De scheidsrechters moeten voor de wedstrijd en tussen perioden met elkaar praten hoe zij de controle van het speelveld verdelen gedurende de verschillende acties van de wedstrijd.*

*Bemoei je niet met de hoofdactie als de scheidsrechter die de aanval beoordeelt, de hoofdactie volgt – je moet je altijd bewust zijn van het gebied waar je collega naar kijkt. Als je fluit voor een fout in het gebied waar de andere scheidsrechter duidelijk naar kijkt zal één van de resultaten van jouw interventie zijn het in diskrediet brengen van je collega en zal het spanning teweeg brengen tussen de twee scheidsrechters en met de teams.*

## WP 1 Speelveld en wedstrijdmaterialen

- 1.1 Elke organiserende instantie (KNZB: *ontvangende vereniging*) is verantwoordelijk voor de juiste afmetingen en markeringen van het speelveld, en draagt zorg voor al het vereiste wedstrijd materiaal.

*FINA Water Polo Manual:*

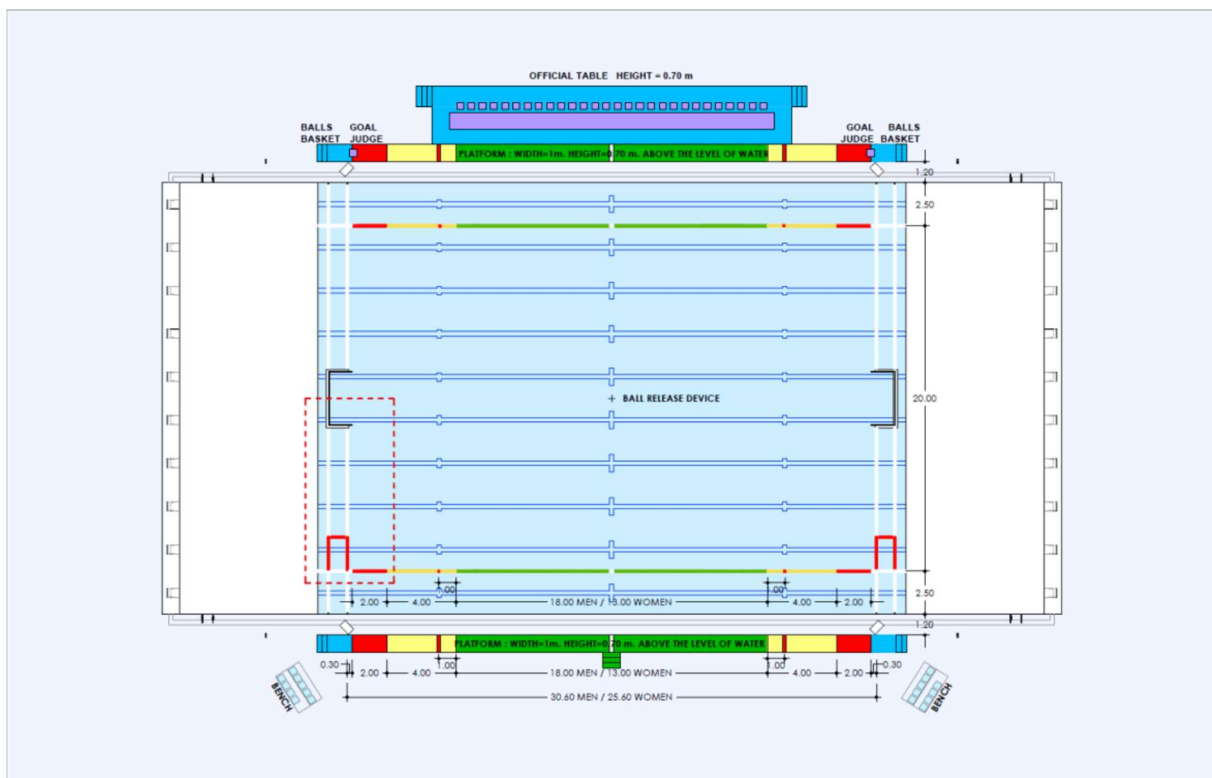
*Het speelveld voor mannen is 30 x 20 meter en voor vrouwen 25 x 20 meter. De breedte van het speelveld zal niet minder dan 10 meter en niet meer dan 20 meter bedragen. Als er niet genoeg ruimte is langs de zijlijn om een wisselzone aan de zijkant van het speelveld ('vliegende wisselzone') te creëren, zal er 1 meter van de breedte van het speelveld worden afgetrokken om deze wisselzone aan de zijkant te creëren.*

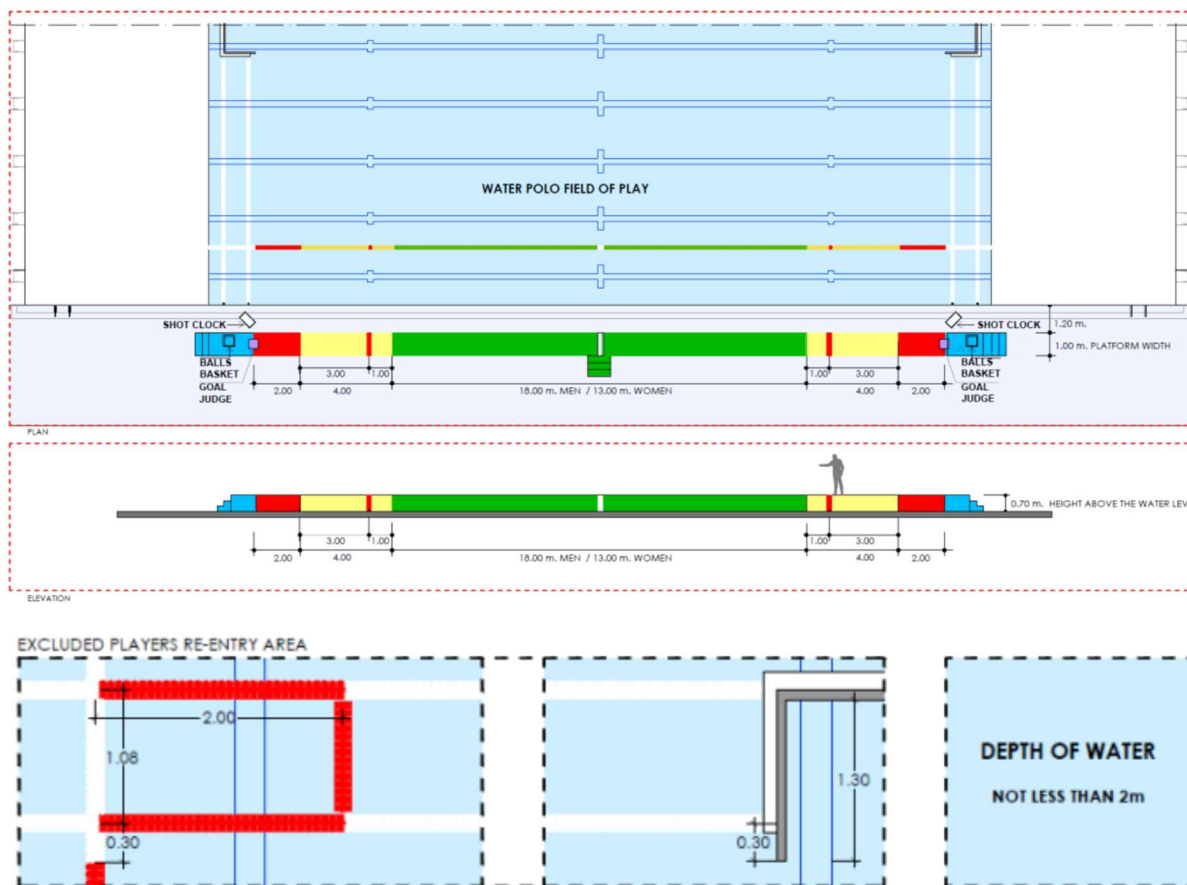
*(KNZB: Als er niet genoeg ruimte is langs de zijlijn om een wisselzone aan de zijkant van het speelveld ('vliegende wisselzone') te creëren, zal er 1 meter van de breedte van het speelveld worden afgetrokken om deze wisselzone aan de zijkant te creëren, **mits de breedte van het speelveld niet kleiner wordt dan 15 meter**. In het geval dat bij het creëren van een wisselzone van 1 meter breed een speelveld over blijft dat kleiner is dan 15 meter breed, zal er zonder wisselzone aan de zijkant van het speelveld worden gespeeld).*

*(KNZB: met verwijzing naar WP 2.1 betekent bovenstaande dat aan beide zijden van het speelveld 1 meter van de breedte van het speelveld moet worden afgetrokken om ervoor te zorgen dat de beide doelen in het midden van het speelveld liggen).*

*Voor de wedstrijd zullen de scheidsrechters zich ervan vergewissen dat het speelveld en alle apparatuur overeenkomen met de regels. Zij zullen ook de signalen van de elektronische apparatuur controleren.*

- 1.2 De uitrusting en markeringen van het speelveld voor een wedstrijd geleid door twee scheidsrechters moet overeenkomen met onderstaande schematische afbeelding.





Er moet een rode 5 meter markering aan de zijlijn en op de catwalk van de scheidsrechters worden toegevoegd die aangeeft waar een strafworp moet worden genomen. Het gele vlak moet worden uitgebreid tot 4 meter aan beide zijden. Het groene vlak wordt gereduceerd met 2 meter tot 18 meter respectievelijk 13 meter.

- 1.3 Bij een wedstrijd geleid door één scheidsrechter, fungeert de scheidsrechter aan de zijde van de jurytafel en nemen de grensrechters aan de overzijde plaats.
- 1.4 De afstand tussen de doellijnen bedraagt minimaal 20 meter en maximaal 30 meter voor herenwedstrijden. De afstand tussen de doellijnen bedraagt minimaal 20 meter en maximaal 25 meter voor dameswedstrijden. De breedte van het speelveld bedraagt minimaal 10 meter en maximaal 20 meter.  
(KNZB: Toegestane afwijkingen van de speelveldafmetingen zijn opgenomen in het betreffende competitie reglement.)
- 1.5 Voor wedstrijden onder auspiciën van de FINA moeten de afmetingen van het speelveld, de waterdiepte, de temperatuur en de lichtintensiteit voldoen aan het gestelde in FR 7.2 , FR 7.3, FR 7.4 en FR 8.3 van het FINA reglement.
- 1.6 Aan elke zijde van het speelveld moeten duidelijke merktekens zijn aangebracht om het volgende aan te duiden:
  - (a) witte merktekens: de doellijn en de middenlijn;
  - (b) rode merktekens: de 2 meterlijnen;
  - (c) gele merktekens: de 6 meterlijnen;
  - (d) er moet een rode markering worden geplaatst op 5 meter van de doellijn, om het punt aan te geven vanwaar een strafworp moet worden genomen.

De beide zijden van het speelveld moeten van de doellijn tot de 2 meterlijn rood zijn, van de 2 meterlijn tot de 6 meterlijn geel en van de 6 meterlijn tot de middenlijn groen.

- 1.7 Om het terugkomvak aan te duiden moet op elke begrenzing van het speelveld aan de zijde tegenover de jurytafel een rood merkteken zijn aangebracht op 2 meter gemeten vanuit de hoek van het speelveld.

*(KNZB: Bij een speelveld met een geringere breedte dan 15 meter worden deze merktekens naar verhouding dichter bij de zijlijnen geplaatst. Het aldus ontstane vak tussen doellijn, zijlijn en begrenzing van het speelveld vanaf het merkteken, wordt het "terugkomvak" genoemd. Bij een speelveld waarbij de begrenzing van het speelveld wordt gevormd door een lijn met drijvers, bevindt het "terugkomvak" zich direct achter deze lijn vanaf het merkteken tot aan de zijlijn.)*

- 1.8 Aan de zijde van de spelersbanken moet langs het speelveld ruimte zijn voor 'vliegende wissels' (flying substitutions). De breedte van dit gebied moet tussen de 0,5 meter en de 1 meter zijn. Het aangewezen gebied voor 'vliegende wissels' is voor ieder team tussen de doellijn voor de spelersbank en het midden van het speelveld.

*(KNZB: De breedte van het gebied voor 'vliegende wissels' moet minimaal 1 meter zijn)*

- 1.9 Er moet voldoende ruimte zijn om het de scheidsrechters mogelijk te maken zich vrij van het ene naar het andere einde van het speelveld te verplaatsen. Er moet tevens ruimte zijn voorzien in het verlengde van de doellijnen voor de grensrechters.
- 1.10 De secretaris moet de beschikking hebben over een aparte witte, blauwe, rode en gele vlag met de afmetingen van 0,35 meter X 0,20 meter.

## **WP 2 Doelen**

- 2.1 De twee doelpalen en de dwarslat van een waterpolodoel, moeten stevig en haaks op elkaar gemonteerd, aan de voorkant 0,075 meter breed en wit geschilderd zijn. De doelen worden geplaatst op de doellijnen op beide speelhelften op gelijke afstand van de zijden en op niet minder dan 0,30 meter voor de begrenzing van het speelveld.
- 2.2 De afstand tussen de binnenkanten van de doelpalen moet 3 meter bedragen. Als de diepte van het water 1,50 meter of meer is, moet de onderzijde van de dwarslat zich op een hoogte van 0,90 meter boven het wateroppervlak bevinden. Als het water minder dan 1,50 meter diep is, moet de onderzijde van de dwarslat zich op 2,40 meter boven de bodem van het bad bevinden.
- 2.3 Aan de doelpalen en dwarslat moeten loshangende netten, die de gehele doelruimte omsluiten, op een solide manier zijn bevestigd. Ze moeten zodanig aan het doel bevestigd zijn, dat zij binnen het doel achter de doellijn overal een vrije ruimte laten van tenminste 0,30 meter.

## **WP 3 De bal**

- 3.1 De bal moet rond zijn en voorzien van een luchtkamer met zelfsluitend ventiel. De bal moet waterdicht zijn, zonder opgelegde naden en vrij van vet of soortgelijke substantie.
- 3.2 Het gewicht van de bal is minimaal 400 gram en maximaal 450 gram.
- 3.3 Bij herenwedstrijden bedraagt de omtrek van de bal minimaal 0,68 meter en maximaal 0,71 meter. De druk in de bal bedraagt 55- 62 kPa (kilo Pascal).
- 3.4 Bij dameswedstrijden bedraagt de omtrek van de bal minimaal 0,65 meter en maximaal 0,67 meter. De druk in de bal bedraagt 48 -55 kPa (kilo Pascal).

## **WP 4 Caps**

- 4.1 Caps moeten een contrasterende kleur hebben, anders dan egaal rood, goedgekeurd door de scheidsrechters, maar ook contrasterend met de kleur van de bal. De scheidsrechters kunnen van een team verlangen dat zij witte of blauwe caps draagt. De doelverdedigers dragen een rode cap. De caps worden met bandjes onder de kin vastgemaakt en als een speler zijn cap gedurende het spel verliest, zet hij deze weer op bij de eerstvolgende geschikte onderbreking van het spel, wanneer het team van betreffende speler balbezit heeft. De caps moeten gedurende de gehele wedstrijd worden gedragen.
- 4.2 Caps moeten voorzien zijn van veerkrachtige oorbeschermers en deze moeten dezelfde kleur hebben als de caps van het team, met uitzondering van de oorbeschermers van de doelverdediger die rood mogen zijn.

- 4.3 De caps moeten op beide zijanten genummerd zijn met cijfers die 0.10 meter hoog zijn. De doelverdediger draagt capnummer 1 en de overige caps zijn genummerd van 2 tot en met 13. Een vervangende doelverdediger moet een rode cap met nummer 13 dragen. Het is een speler niet toegestaan om gedurende de wedstrijd van capnummer te wisselen behalve met toestemming van een scheidsrechter en registratie door de secretaris.

*(KNZB: Het is niet toegestaan hetzelfde nummer als een medespeler te dragen.)*

- 4.4 Bij internationale wedstrijden moeten de caps aan de voorzijde zijn voorzien van het internationale drieletter landenmonogram en mogen de caps zijn voorzien van de nationale vlag. Het landenmonogram moet 0,04 meter hoog zijn.

*FINA Water Polo Manual:*

*De scheidsrechters moeten ervoor zorgen dat de caps van elk team voldoen aan de regels en dat elk team een vervangende set met caps heeft. De scheidsrechters zullen niet toestaan dat spelers van één team herhaaldelijk hun cap verliezen of losse caps hebben. Wanneer er een cap is verloren of los zit, zal de scheidsrechter op het eerste geschikte moment de bal opvragen.*

## **WP 5 Teams en vervangers**

- 5.1 Elk team bestaat uit maximaal dertien spelers: elf veldspelers en twee doelverdedigers. Bij aanvang van de wedstrijd begint elk team met maximaal zeven spelers, van wie er één de doelverdediger is die de daarbij behorende cap moet dragen. Er zijn vijf reservespelers en één reservedoelverdediger, die uitsluitend als doelverdediger mag worden ingezet. Van een team dat minder dan zeven spelers heeft zal niet worden geëist dat het team met een doelverdediger speelt.

- 5.2 Alle spelers die op enig moment niet aan het spel deelnemen moeten samen met de coaches en teamofficials, met uitzondering van de hoofdcoach, op de spelersbank van het team zitten. Behalve gedurende de rusttijden tussen speelperioden of gedurende time-outs mogen de spelers en teamofficials de spelersbank niet verlaten. Het is de hoofdcoach van het team dat aanvalt toegestaan te bewegen tot de 6 meterlijn. De teams wisselen van speelzijden en spelersbanken na twee speelperioden. De spelersbanken voor de teams zijn beide gesitueerd aan de zijde tegenover de jurytafel.

*(KNZB: Op een bank mogen maximaal drie coaches/begeleiders en zes reservespelers, met hun cap op, plaats nemen.)*

*FINA Water Polo Manual:*

- a. *Het is de hoofdcoach toegestaan te staan en zich te begeven naar zijn eigen 6 meterlijn, als zijn team in de aanval is. Als zijn team verdedigt, moet de coach terugkeren naar de spelersbank.*
- b. *Als de hoofdcoach opmerkingen maakt tegen de scheidsrechter zal de scheidsrechter de hoofdcoach waarschuwen. Verder wangedrag door de hoofdcoach zal op passende wijze worden behandeld door de scheidsrechter of de delegate.*

*Het gele/rode kaart systeem om de spelersbank onder controle te houden moet worden gebruikt bij alle FINA-waterpolo competities en moet als volgt worden toegepast:*

- *het tonen van de gele kaart door de scheidsrechter is een officiële waarschuwing voor de hoofdcoach*
- *een scheidsrechter die een gele kaart toont moet er zeker van zijn dat de andere scheidsrechter en de jurytafel dit hebben opgemerkt*
- *het opvolgend tonen van de rode kaart door de scheidsrechter is het signaal dat de hoofdcoach en/of teamofficial op de spelersbank, moet verdwijnen naar de tribune of naar een andere door de organisatie aangewezen plaats*

*Er moet worden opgemerkt dat indien de acties van de hoofdcoach en/of de teamofficial dat noodzakelijk maken, de scheidsrechter de rode kaart mag tonen zonder dat hij de gele kaart heeft getoond, wat onder normale omstandigheden de initiële waarschuwing zou zijn.*

*Als de hoofdcoach is uitgesloten van de wedstrijd, mag een andere teamofficial zijn taken overnemen, echter zonder zijn voorrechten: het is niet toegestaan dat hij gaat staan of zich begeeft naar zijn eigen 6 meterlijn als zijn team in de aanval is.*

*Uit Bijlage A: Instructies bij "Leiding door twee scheidsrechters":*

*Als naar de mening van de scheidsrechter een speler volhard in onsportief spel of zich bezighoudt met simuleren, zal de scheidsrechter het team dat de overtreding begaat een gele kaart tonen en wijzen naar de speler die de overtreding begaat. Indien de actie zich herhaalt zal de scheidsrechter de speler een rode kaart tonen, goed zichtbaar voor het team en de jurytafel, omdat dit wangedrag is. De scheidsrechter zal dan het capnummer van de uitgesloten speler doorgeven aan de jurytafel.*

- c. *De hoofdcoach mag vrij langs de badrand bewegen om te wisselen nadat een doelpunt is gemaakt.*
- d. *Alle spelers, coaches en teamofficials die voor de verdere duur van de wedstrijd zijn uitgesloten volgens WP 22.13 (wangedrag of gebrek aan eerbied), WP 22.14 (grof optreden) en/of een rode kaart hebben ontvangen, moeten onmiddellijk het competitieterrein verlaten en zich onthouden van elke inmenging gedurende de wedstrijd, dat wil zeggen coachen, gebaren maken etc.*
- e. *In aanvulling op de verantwoordelijkheid van de aanvoerders, zijn de coaches ook verantwoordelijk voor het goede gedrag en de discipline van hun teams en van alle personen op de spelersbank. Roken is niet toegestaan.*
- f. *Als een teamofficial of een speler die een rode kaart heeft ontvangen het competitieterrein weigert te verlaten zal de scheidsrechter de wedstrijd stoppen totdat hij/zij zich aan de regels houdt. Als deze situatie zich voordoet, kan een aanvullende sanctie worden opgelegd.*

- 5.3 De aanvoerders zijn spelers van hun respectievelijke teams en zij zijn elk verantwoordelijk voor het goede gedrag en de discipline van hun team.

*(KNZB: Wanneer de aanvoerder voor de verdere duur van de wedstrijd wordt uitgesloten moet een vervanger zich als zodanig kenbaar maken aan de scheidsrechters.)*

- 5.4 De spelers moeten ondoorzichtige zwemkleding of zwemkleding met daaronder een afzonderlijk broekje/slip dragen en zij moeten, voordat zij aan het spel deelnemen, zich van alle voorwerpen ontdoen die letsel zouden kunnen veroorzaken.
- 5.5 Spelers mogen geen vet, olie of ander vergelijkbaar product op het lichaam hebben dat een voordeel kan geven. Indien de scheidsrechter vóór de wedstrijd constateert dat een dergelijke substantie is gebruikt dan geeft hij opdracht dit onmiddellijk te verwijderen. Het begin van de wedstrijd wordt niet uitgesteld om de substantie te kunnen verwijderen. Als deze overtreding ontdekt wordt nadat het spel is begonnen, dan wordt de speler die de overtreding begaat voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten en wordt het een vervanger toegestaan direct in het speelveld te komen via het terugkomvak bij zijn eigen doellijn.

*FINA Water Polo Manual:*

*Deze regel moet worden toegepast bij elke vreemde substantie, inclusief elke antislip substanties op het lichaam of de handen.*

- 5.6 Op ieder willekeurig moment mag een speler worden vervangen door het speelveld te verlaten via de voor het eigen team aangewezen wisselzones. De vervanger mag vanuit het terugkomvak in het speelveld komen zodra de te vervangen speler in het terugkomvak zichtbaar boven water is gekomen. Vervanging via de wisselzone aan de zijkant van het speelveld is toegestaan wanneer beide spelers, de speler die het spel verlaat en zijn vervanger, zich in het water bevinden, buiten het speelveld en elkaars hand raken boven water.

*FINA Water Polo Manual:*

*Vervanging via de wisselzone aan de zijkant van het speelveld is toegestaan wanneer beide spelers, de vervanger die in het water wacht en de speler die het speelveld verlaat, met het hoofd boven water, buiten het speelveld, boven water elkaars hand raken.*

*De wisselzone aan de zijkant van het speelveld heet 'vliegende wisselzone' (flying substitution area) en de procedure heet 'vliegende wissel' (flying substitution).*



*Verduidelijking:*

- *Er is geen restrictie aan het aantal vervangers dat een team aan de zijkant van het zwembad (in de vliegende wisselzone) mag hebben en er is geen restrictie aan het aantal spelers dat in één keer gewisseld mag worden. Dit gebied kan niet worden gebruikt als warming-up gebied.*
- *Om langs de zijkant van het veld te zwemmen, moet een vervanger naast het terugkomvak, zonder te duiken, in het water gaan op dezelfde manier als hij in het water gaat wanneer hij naar het terugkomvak gaat.*
- *Spelers moeten zichtbaar elkaars hand aanraken boven water als beide spelers, de speler die het water verlaat en de vervanger, buiten het speelveld zijn.*
- *De speler moet het speelveld verlaten en met zijn hoofd boven water komen voordat de vervanger in het speelveld mag.*
- *De speler die het water verlaat moet langs de zijkant van het zwembad zwemmen tot achter de doellijn.*
- *Vervanging kan overal plaatsvinden tussen de eigen doellijn en de middenlijn en het kan gedurende de hele wedstrijd voorkomen.*
- *Er mag geen vervanging plaatsvinden nadat een strafworp is toegekend. Als er een blessure is of als de speler die een overtreding heeft begaan drie persoonlijke fouten heeft, is vervanging **alleen toegestaan via het terugkomvak.***
- *Eén van de scheidsrechters of de aangewezen official aan de jurytafel kan een overtreding van deze regel signaleren en de sanctie voor het op onjuiste wijze in het speelveld komen (WP 22.16) moet worden toegepast.*
- *Spelers mogen een redelijke tijd in de wisselzone verblijven. Dit is vergelijkbaar met het verblijven van spelers in 'het oude terugkomvak'.*
- *De vliegende wisselzone zal op zijn minst 0,5 m breed zijn.*

***[Opmerking: In het geval een speler, op zijn eigen initiatief, het speelveld verlaat op een andere plaats dan het terugkomvak of de wisselzone genoemd in de regels, zal deze speler niet gestraft worden voor het verlaten van het speelveld. Deze speler of een vervanger kan echter alleen in het speelveld komen in overeenstemming met de regels, d.w.z. na een doelpunt, na een time-out of aan het begin van de volgende periode of met toestemming van de scheidsrechter.]***

Een doelverdediger mag alleen worden vervangen door een reserve doelverdediger.

*(KNZB: Deze regel geldt voor Eredivisie, Reserve Eredivisie en Eerste divisie. In de overige divisies / klassen mag de doelverdediger worden gewisseld voor een veldspeler na toestemming van de scheidsrechter.)*

Van een team dat minder dan zeven spelers heeft zal niet worden geëist dat het team met een doelverdediger speelt. Er mag geen vervanging plaatsvinden tussen het tijdstip van het door een scheidsrechter toekennen van een strafworp en het nemen van die worp.

*[Opmerking: wanneer zowel de doelverdediger als de reserve doelverdediger niet kunnen of mogen spelen zal, wanneer ten minste zeven spelers speelgerechtigd zijn, een team verplicht worden een speler aan te wijzen die als doelverdediger ingezet wordt. Deze speler zal de rode cap dragen.]*

Wanneer gedurende het spel een team geen vervangende spelers meer heeft, de reserve doelverdediger niet meegerekend, mag de doelverdediger of de reserve doelverdediger worden ingezet als veldspeler.

*FINA Water Polo Manual:*

*Een speler kan niet worden vervangen na het toekennen van een strafworp behalve tenzij dit in overeenstemming is met WP 24.2. Een verzoek voor een time-out zal daarom niet worden gehonoreerd.*

*Als een doelverdediger wordt vervangen moet hij volgens deze regel worden vervangen door de reserve doelverdediger. De reserve doelverdediger moet een rode cap met nummer 13 dragen.*

*Verduidelijking:*

- *De doelvredediger kan nu over de middenlijn gaan en de bal overal vandaan schieten in plaats van deze te passen.*
- *De doelvredediger verliest zijn privileges buiten het 6 metergebied.*
- *Wanneer twee teams bij een strafworpenserie zijn betrokken moeten de beide coaches vijf spelers en een doelvredediger opgeven die deelnemen aan de strafworpenserie, De doelvredediger mag één van de strafworpnemers zijn.*
- *De doelvredediger mag op elk moment worden vervangen, onder de voorwaarde dat de vervanger op het wedstrijdformulier van die wedstrijd vermeld moet staan, maar hij kan niet worden vervangen als één van de strafworpnemers;*
- *Gedurende de strafworpenserie is het voor geen enkele speler, anders dan de doelvrededigers en de schutters van beide teams, toegestaan in het water te gaan. De scheidsrechters moeten er op letten dat er geen reserve doelvredediger het water in gaat voor een extra warming-up.*

*Als een team tijdens de wedstrijd, behalve de reserve doelvredediger, geen vervangers meer heeft, dan mogen de doelvredediger of de reserve doelvredediger als een veldspeler spelen.*

*[Opmerking: In het geval dat de doelvredediger en de reserve doelvredediger geen recht hebben of niet in staat zijn om aan het spel deel te nemen, zal een team met zeven spelers verplicht worden te spelen met een alternatieve doelvredediger, die de doelvrededigers cap moet dragen.]*

*Als een speler tijdens een wedstrijd is uitgesloten, wordt de uitgesloten speler beschouwd als deel van het team. Dit betekent dat het team nog steeds 7 spelers heeft en geen 6.*

*Nadat er een doelpunt is gemaakt moet de scheidsrechter de wedstrijd niet herbeginnen voordat hij overtuigd is dat alle vervangen hebben plaatsgevonden.*

*De scheidsrechters moeten opletten geen fouten of andere incidenten te missen terwijl zij kijken of de vervangingen tijdens het spel juist worden uitgevoerd. De secretaris is ook verantwoordelijk om er voor te zorgen dat vervangingen tijdens spel juist worden uitgevoerd.*

- 5.7 Een vervanger mag vanaf iedere willekeurige plaats in het speelveld komen:
- (a) tijdens de rusttijden tussen de speelperioden;
  - (b) nadat een doelpunt is gemaakt;
  - (c) gedurende een time-out;
  - (d) bij het vervangen van een speler die een bloedende wond heeft of geblesseerd uitvalt.
- 5.8 Een vervanger moet gereed liggen om een speler zonder oponthoud te vervangen. Indien hij niet gereed ligt gaat het spel zonder hem verder en mag hij op ieder moment vanuit de voor zijn eigen team aangewezen wisselzones in het speelveld komen, met het aanraken van elkaars hand, waar dat van toepassing is.
- 5.9 Een doelvredediger die vervangen is mag uitsluitend als doelvredediger worden ingezet.
- 5.10 Indien een doelvredediger om medische redenen uitvalt, staan de scheidsrechters onmiddellijke vervanging toe door de reserve doelvredediger.

## **WP 6 Officials**

- 6.1 Bij FINA-evenementen bestaat de leiding uit 2 scheidsrechters, 2 grensrechters, tijdopnemers en secretarissen en een video assistent scheidsrechter, elk met de hierna beschreven bevoegdheden en taken. Een dergelijke leiding wordt ook aanbevolen indien dat mogelijk is bij andere wedstrijden, met dien verstande dat in een wedstrijd die geleid wordt door twee scheidsrechters en zonder grensrechters, de scheidsrechters de bevoegdheden en taken, die in WP 8.2 worden toegewezen aan de grensrechters, op zich nemen (met uitzondering van het geven van de specifieke signalen).

*(KNZB: Bij alle competitiewedstrijden moet een bevoegde jury fungeren van minimaal 3 functionarissen.)*

[Opmerking: Afhankelijk van de mate van belangrijkheid kunnen wedstrijden worden geleid door groepen van vier tot negen officials, te weten:

(a) Scheidsrechters en grensrechters:

Twee scheidsrechters en twee grensrechters; of twee scheidsrechters en geen grensrechters; of één scheidsrechter en twee grensrechters.

(b) Tijdopnemers en secretarissen:

Met één tijdopnemer en één secretaris: De tijdopnemer neemt de tijd op van het aaneengesloten balbezit van elk team als bepaald in WP 21.14. De secretaris neemt nauwkeurig de tijd op van het werkelijke spel, time-outs en van de rusttijden tussen de perioden overeenkomstig WP 10.1 en neemt tevens de tijd op van de respectievelijke periode(n) van uitsluiting van de spelers, die uit het water zijn verwezen overeenkomstig de spelregels. Hij verzorgt ook de verslaglegging van de wedstrijd als vermeld in WP 10.1.

Met twee tijdopnemers en één secretaris: Tijdopnemer 1 neemt nauwkeurig de tijd op van het werkelijk spel, time-outs en van de rusttijden tussen de perioden. Tijdopnemer 2 neemt de tijd op van het aaneengesloten balbezit van elk team als bepaald in WP 21.14. De secretaris verzorgt de verslaglegging van de wedstrijd en alle andere taken als vermeld in WP 10.1.

Met twee tijdopnemers en twee secretarissen: Tijdopnemer 1 neemt nauwkeurig de tijd op van het werkelijk spel, time-outs en van de rusttijden tussen de perioden. Tijdopnemer 2 neemt de tijd op van het aaneengesloten balbezit van elk team als bepaald in WP 21.14. Secretaris 1 verzorgt de verslaglegging van de wedstrijd als vermeld in WP 10.1(a). Secretaris 2 neemt de taken op zich als vermeld in WP 10.1(b), (c) en (d), die verband houden met het onjuist terugkomen van uitgesloten spelers of vervangers, de uitsluiting van spelers en de derde persoonlijke fout.]

(c) Video assistent-scheidsrechter: ondersteunt de twee scheidsrechters in twijfelachtige doelpunt/geen doelpunt situaties.

*FINA Water Polo Manual:*

*Er mag geen invloed op het spel zijn in het geval van technische fouten door de scheidsrechters of de jurytafel.*

*Als er bijvoorbeeld geen signaal is gegeven voor het terugkomen van een uitgesloten speler en er wordt een doelpunt gemaakt, dan zal de wedstrijd worden gestopt, de tijd worden teruggezet naar het tijdstip van het terugkomen, het doelpunt niet worden geteld en de wedstrijd worden hervat vanaf het moment van terugkomen.*

*De scheidsrechters moeten beslissen wanneer er sprake is van een technische fout.*

## **WP 7 Scheidsrechters**

Het gebruik van communicatieapparatuur door de scheidsrechters van de wedstrijd:

Gedurende de wedstrijd hebben beide scheidsrechters een audio-headset om onderling te communiceren. De delegate beschikt ook over een headset, maar slechts om informatie te ontvangen voor de jurytafel en daarmee duidelijkheid te waarborgen.

*(KNZB: Alleen bij wedstrijden die door het bondsbestuur zijn aangewezen wordt gebruik gemaakt van de audio-headset.)*

- 7.1 De scheidsrechters hebben de algehele leiding van het spel. Hun gezag over de spelers blijft van kracht gedurende de gehele tijd dat zij en de spelers binnen het zwembad verblijven. Alle beslissingen van de scheidsrechters met betrekking tot feitelijke zaken zijn bindend en aan hun uitleg van de spelregels moet gedurende het spel gevolg worden gegeven. De scheidsrechters gaan bij elke situatie gedurende het spel niet uit van veronderstellingen maar van de feiten en interpreteren naar beste vermogen wat zij waarnemen.
- 7.2 De scheidsrechters fluiten voor het begin en herbegin van de wedstrijd en voor het toekennen van doelpunten, doelworpen en hoekworpen (al dan niet door de grensrechter aangegeven), neutrale inworpen en inbreuken op de spelregels. Een scheidsrechter mag een genomen beslissing wijzigen, mits hij dat doet voordat de bal weer in het spel is gebracht.

*FINA Water Polo Manual*

*De scheidsrechters moeten de tekens gebruiken uit Bijlage B: Tekens te gebruiken door de officials.*

- 7.3 De scheidsrechters hebben de bevoegdheid een gewone fout, uitsluitingsfout of strafworfout toe te kennen of niet toe te kennen, afhankelijk van het feit of toekenning voordeel oplevert voor het team dat aanvalt. Hun beslissing bij het toekennen van een fout zal in het voordeel zijn van het team dat aanvalt en zij zullen afzien van het toekennen van de overtreding, indien zij van mening zijn dat dit een voordeel oplevert voor het team dat de overtreding begaat.

[Opmerking: De scheidsrechters zullen dit principe in z'n volle omvang toepassen.]

*FINA Water Polo Manual:*

*De scheidsrechters zullen afzien van het geven van een fout als, naar hun mening, het geven van een fout een voordeel zou zijn voor het team van de overtreder. De scheidsrechters zullen geen gewone fout geven als er nog een mogelijkheid is om de bal te spelen.*

*Deze regel is een duidelijke instructie voor scheidsrechters om altijd voordeel te geven. Een scheidsrechter moet geen gewone fout of uitsluitingsfout geven als dat het team dat aanvalt duidelijk benadeeld. De doelstelling van de scheidsrechter is om het team dat aanvalt de kans te geven de aanvallende actie af te ronden.*

*Als de scheidsrechter een gewone fout, uitsluitingsfout of strafworfout ziet, maar de speler is in staat om de actie naar het doel te maken of te schieten, moet de scheidsrechter de actie volgen en alleen fluiten als de speler de actie niet kan continueren.*

*Met betrekking tot de mogelijkheid voor een scheidsrechter om een fout te geven die het voordeel behoudt voor het team dat aanvalt kan het geven van een gewone fout voor de midvoor als de midvoor de bal verliest in een actie, een voorbeeld zijn (en misschien het enige voorbeeld). Dit betekent dat het team dat aanvalt balbezit behoudt.*

*Op dit moment geven scheidsrechters ofwel een uitsluiting of helemaal niets bij de midvoor/midachter positie, wat in de meeste gevallen het team dat verdedigt bevoordeelt.*

*Het is niet noodzakelijk een vrije worp aan een aanvaller toe te kennen anders dan aan de speler met de bal, zo lang als zijn team in balbezit is. Er zal echter wel een vrije worp worden toegekend als de speler balbezit verliest als gevolg van de fout of als er echt voordeel is voor zijn team.*

*De scheidsrechters zullen de wedstrijd op een zodanige wijze begeleiden dat de teams zich kunnen ontwikkelen om te spelen in overeenstemming met de geest van het spel.*

*(KNZB: De scheidsrechter die een foutief teken geeft of scheidsrechters die ieder verschillende tekens geven moeten zich de bal laten aangeven. Nadat zij, eventueel na onderling overleg, het goede teken en de plaats van overtreding hebben aangegeven moeten zij de teams voldoende tijd geven om hun posities in te nemen alvorens de bal in het speelveld te werpen en een teken te geven dat de worp, ter voortzetting van het spel, genomen kan worden.)*

*(KNZB: De scheidsrechters moeten indien zij een juryfout vaststellen, resp. indien zij van mening zijn dat de jurysignalen niet duidelijk waren, de speeltijd terugzetten naar het moment in de wedstrijd waarop zich deze situatie voordeed. Alle tussentijdse voorvallen die op het wedstrijdformulier geregistreerd werden zullen daarbij vervallen met uitzondering van die fouten gemaakt tegen de regels WP 22.13 en WP 22.14 (uitsluiting voor de verdere duur van de wedstrijd). De vervanging overeenkomstig WP 22.13 en WP 22.14 wordt daarbij geacht te hebben plaatsgevonden op het tijdstip van herbegin na zo'n situatie.)*

- 7.4 De scheidsrechters hebben de bevoegdheid elke speler uit te sluiten overeenkomstig de betreffende spelregel en de wedstrijd te staken als een speler, daartoe gelast, zou weigeren het water te verlaten.

*FINA Water Polo Manual:*

*Voor de wedstrijd moeten de scheidsrechters met de beide coaches en aanvoerders praten en aandacht vragen voor de belangrijke aspecten van de spelregels, in het bijzonder die gaan over correctheid, wat er wordt verwacht van de deelnemers en hoe dit wordt toegepast gedurende de wedstrijd.*

- 7.5 De scheidsrechters hebben de bevoegdheid om elke speler, vervanger, teambegeleider of toeschouwer te gelasten de zwemzaal te verlaten wiens gedrag hen verhindert hun functie op een behoorlijke en onpartijdige wijze uit te voeren.
- 7.6 De scheidsrechters hebben de bevoegdheid de wedstrijd op elk moment te staken indien, naar hun oordeel, het gedrag van de spelers of toeschouwers of andere omstandigheden een regelmatig verloop verhinderen. Indien de wedstrijd gestaakt moet worden, brengen de scheidsrechters aan de bevoegde instanties verslag uit.

## **WP 8 Grensrechters**

- 8.1 De grensrechters zijn gesitueerd aan dezelfde zijde als de jurytafel, beide op de doellijn aan het einde van het speelveld.
- 8.2 De taken van de grensrechters zijn:
  - (a) het geven van een teken, d.m.v. het heffen van één arm in verticale positie, als de spelers zich op de juiste wijze hebben opgesteld op hun respectievelijke doellijnen bij het begin van een speelperiode;
  - (b) het geven van een teken, d.m.v. het heffen van twee armen in verticale positie, bij een onjuist begin of herbegin;
  - (c) het geven van een teken, d.m.v. het horizontaal wijzen van de arm in aanvallende richting, bij een doelworp;
  - (d) het geven van een teken, d.m.v. het horizontaal wijzen van de arm in aanvallende richting, bij een hoekworp;
  - (e) het geven van een teken, d.m.v. het heffen en kruisen van beide armen, bij een doelpunt
  - (f) het geven van een teken, d.m.v. het heffen van twee armen in verticale positie, bij het verkeerd terugkomen van een uitgesloten speler of het verkeerd inkomen van een vervanger.

*FINA Water Polo Manual:*

*De scheidsrechters zijn verantwoordelijk voor het toekennen van doelpunten, doelworp en hoekworp ongeacht de tekens van de grensrechters.*

- 8.3 Elke grensrechter is voorzien van een aantal ballen en als de oorspronkelijke speelbal uit het speelveld geraakt, gooit hij onmiddellijk een nieuwe bal naar de doelvleediger (voor een doelworp), naar de dichtstbijzijnde speler van het team dat aanvalt (voor een hoekworp), of als anderszins aangegeven door de scheidsrechter.

## **WP 9 Tijdopnemers**

- 9.1 De taken van de tijdopnemers zijn:
  - (a) het opnemen van de exacte tijdsduur van werkelijk spel, time-outs en van de rustperioden tussen de perioden;
  - (b) het opnemen van de tijdsduur van aaneensluitend balbezit van elk team;
  - (c) het opnemen van de tijdsduur van uitsluiting van de spelers die uitgesloten zijn overeenkomstig de spelregels, en het bepalen van de tijdstippen waarop deze spelers of hun vervangers weer mogen terugkomen;
  - (d) het hoorbaar aankondigen van het begin van de laatste minuut van de wedstrijd;
  - (e) fluiten na 45 seconden en bij het einde van iedere time-out.
- 9.2 De tijdopnemer geeft, onafhankelijk van de scheidsrechters, met een fluit (of met een ander geluidssignaal op voorwaarde dat het te onderscheiden, krachtig van geluid en goed waarneembaar is) een signaal voor het einde van iedere speelperiode en zijn eindsignaal is ogenblikkelijk van kracht, uitgezonderd:
  - (a) in het geval van het gelijktijdig door een scheidsrechter toekennen van een strafworp, in welk geval de strafworp zal worden genomen overeenkomstig de spelregels;

- (b) als de bal in vlucht is en de doellijn passeert, in welk geval het daaruit voortvloeiende doelpunt wordt toegekend.

## **WP 10 Secretarissen**

10.1 De taken van de secretarissen zijn:

- (a) het vastleggen van de wedstrijd, daarbij inbegrepen het registreren van de spelers, de speelstand, time-outs, uitsluitingsfouten, strafworfouten, en persoonlijke fouten die aan elke speler worden toegekend;
- (b) het controleren van de duur van uitsluiting van spelers en het aangeven van het einde van de uitsluitingsperiode door het heffen van de vereiste vlag of een andere goedgekeurde wijze van aangeven; behalve als de scheidsrechter het terugkomen van een uitgesloten speler of vervanger heeft toegestaan, nadat het balbezit weer is overgegaan naar het team van die speler. Na 4 minuten werkelijk spel zal de secretaris aan een vervanger van de speler die voor gewelddadig spel is uitgesloten, het terugkomteken geven d.m.v. het heffen van de gele vlag, tezamen met de juiste kleur vlag, of op een andere goedgekeurde wijze van aangeven;
- (c) het aangeven met de rode vlag en een fluitsignaal, of op een andere goedgekeurde wijze van aangeven, van elke onjuiste terugkomst in het speelveld van een uitgesloten speler of onjuist in het speelveld komen van een vervanger (inclusief na het signaal van een grensrechter voor verkeerd terugkomen of inkomen). Dit signaal stopt het spel onmiddellijk;
- (d) het onmiddellijk aangeven van een derde persoonlijke fout van elke speler op de volgende wijze:
  - (1) met de rode vlag, of op een andere goedgekeurde wijze van aangeven, als de derde persoonlijke fout een uitsluitingsfout is;
  - (2) met de rode vlag en een fluitsignaal, of op een andere goedgekeurde wijze van aangeven, als de derde persoonlijke fout een strafworfout is.

## **WP 11 Video assistent-scheidsrechter (VAR)**

11.1 De taken van de Video assistent-scheidsrechter zijn:

- (a) Het waarschuwen van de scheidsrechter(s) bij twijfelachtige doelpunt/geen doelpunt situaties;
- (b) Het tonen van een herhaling van de twijfelachtige doelpunt/geen doelpunt situatie aan de scheidsrechter(s).

*FINA Water Polo Manual:*

*De taak van de Video assistent-scheidsrechter is om de scheidsrechters die de wedstrijd leiden te assisteren door het opnieuw afspelen van de beelden voor te bereiden, de beste camerapositie te kiezen en het begin van het moment van de twijfelachtige doelpunt/geen doelpunt situatie op te zoeken. De scheidsrechter heeft de eindverantwoordelijkheid om te besluiten of er een doelpunt was gemaakt of niet. De VAR-apparatuur zal ook worden gebruikt als, bij het aflopen van de schotklok, het niet voor 100% duidelijk was of de bal de hand had verlaten voordat het doelpunt werd gemaakt. Gedurende een video review is het niet toegestaan om te wisselen voordat de scheidsrechter zijn beslissing heeft gecommuniceerd na de video review.*

*Als er een situatie is dat de VAR moet worden gebruikt en de bal is uit het water genomen, dan zal de scheidsrechter aan de zijde van de jurytafel naar de VAR gaan en de situatie beoordelen. De scheidsrechter zal zelf de apparatuur om de herhaling van de situatie te zien, gebruiken om tot zijn definitieve besluit te komen. De scheidsrechter zal daarna naar de middenlijn gaan en vanaf die positie zijn besluit kenbaar maken.*

## **WP 12 Speelduur van de wedstrijd**

12.1 De duur van de wedstrijd is vier speelperioden, van elk acht minuten werkelijk spel. De tijd wordt gerekend vanaf het moment dat een speler, bij het begin van elke speelperiode, de bal aanraakt. Bij elk fluitsignaal voor een spelonderbreking wordt de klok stopgezet totdat de bal in het spel is teruggebracht doordat de bal de hand verlaat van de speler die de toegewezen worp neemt, of nadat de bal is aangeraakt door een speler bij een neutrale inworp.

*(KNZB: De speeltijden voor de Nederlandse competitie zijn vastgelegd in het competitiereglement.)*

- 12.2 Tussen de eerste en tweede en tussen de derde en vierde speelperiode is er een rust van twee minuten en tussen de tweede en derde periode is er een rust van drie minuten. De teams, inclusief de spelers, coaches en teambegeleiders, wisselen van speelhelpt voordat de derde speelperiode begint.

*(KNZB: Voor wedstrijden waarbij de speelperiode minder dan acht minuten bedraagt, is de rust tussen de tweede en derde periode twee minuten.)*

- 12.3 Zou, in een wedstrijd waarvoor een beslissing vereist is, de speelstand gelijk zijn na de normale speeltijd, dan volgt een strafworpenserie om tot een eindresultaat te komen.

[Opmerking. wanneer een strafworpenserie nodig is moet de volgende procedure worden gevolgd:

- (a) wanneer het de twee teams betreft die net een wedstrijd hebben beëindigd, volgt de strafworpenserie onmiddellijk met dezelfde scheidsrechters;
  - (b) anders moet de strafworpenserie binnen 30 minuten plaatsvinden na de laatste wedstrijd van de competitie of speelronde of tijdens de eerstvolgende praktische mogelijkheid. De scheidsrechters van de laatst gespeelde wedstrijd zullen actief zijn, mits zij een neutrale rol vervullen;
  - (c) wanneer twee teams bij de serie zijn betrokken moeten de beide coaches vijf spelers en een doelverdediger opgeven die deelnemen aan de strafworpenserie, De doelverdediger mag één van de strafworpnemers zijn. De doelverdediger mag op elk moment worden vervangen, onder de voorwaarde dat de vervanger op het wedstrijdformulier van die wedstrijd vermeld moet staan, maar hij kan niet worden vervangen als één van de strafworpnemers;
  - (d) de vijf spelers moeten worden genoteerd in de volgorde waarin zij deelnemen aan de serie en de bal gooien in de richting van het doel van de tegenstander; de volgorde mag niet worden veranderd;
  - (e) spelers die uitgesloten zijn van de wedstrijd mogen niet aan de serie deelnemen of de doelverdediger vervangen;
  - (f) indien de doelverdediger tijdens de serie wordt uitgesloten mag één speler van de vijf opgegeven spelers die een strafworp nemen de doelverdediger vervangen, maar dan wel zonder diens rechten. Bij de daarop volgende strafworp mag de betreffende speler door een andere speler of de reserve doelverdediger worden vervangen. Wanneer een veldspeler wordt uitgesloten tijdens de strafworpenserie, wordt deze speler uit de lijst van vijf spelers die deelnemen aan de serie verwijderd en een vervanger wordt onderaan de lijst toegevoegd;
  - (g) Schoten zullen afwisselend op ieders eind van het speelveld worden genomen, tenzij de omstandigheden aan één zijde van het speelveld enig voordeel of nadeel voor een team kunnen opleveren, dan worden de strafworpen afwisselend aan dezelfde zijde genomen. Spelers die de strafworpen nemen, liggen in het water voor hun spelersbank, de doelverdedigers zullen van helft wisselen en de spelers die niet aan de strafworpenserie deelnemen moeten op hun spelersbank zitten;
  - (h) loting bepaalt welk team de eerste strafworp neemt;
  - (i) bij gelijke stand na de eerste serie van vijf strafworpen zullen dezelfde vijf spelers beurtelings een strafworp nemen tot een team mist en de ander scoort;
  - (j) wanneer er drie of meer teams aan de serie deelnemen zal ieder team beurtelings vijf strafworpen nemen op ieder ander team. De volgorde van schieten wordt door loting bepaald.
- 12.4 Alle zichtbare klokken geven de speeltijd op een aflopende wijze aan (dit is de tijd die in een speelperiode nog gespeeld moet worden).
- 12.5 Wanneer een wedstrijd (of een gedeelte van een wedstrijd) overgespeeld moet worden, zullen de doelpunten, persoonlijke fouten en time-outs die zijn genoteerd in de tijd die overgespeeld moet worden, van het wedstrijdformulier worden verwijderd, echter de straffen voor gewelddadig optreden, wangedrag en alle rode kaarten zullen gehandhaafd blijven.

## **WP 13 De time-out**

- 13.1 Elk team mag twee time-outs per wedstrijd vragen. De duur van een time-out is één minuut. Een time-out kan op elk moment worden aangevraagd, ook na een doelpunt, door de coach van het team in balbezit door het roepen van time-out en het met zijn handen maken van een T-gebaar naar de secretaris of de scheidsrechter. Als een time-out wordt aangevraagd, stoppen de scheidsrechter of de secretaris de wedstrijd onmiddellijk door middel van

een fluitsignaal en moeten de spelers zo snel mogelijk terugkeren naar hun eigen speelhelft. Een time-out kan ook worden aangevraagd met behulp van elk apparaat dat is goedgekeurd voor gebruik tijdens de wedstrijd.

*FINA Water Polo Manual:*

*Elk team mag twee time-outs per wedstrijd vragen. De time-outs mogen in dezelfde periode en ook direct na elkaar worden aangevraagd.*

*In bijna alle gevallen dat een time-out wordt aangevraagd is het spel aan de andere kant van het speelveld. De scheidsrechters, delegate en personen achter de jurytafel kijken naar het spel en niet in de richting waar de coach zit van het team dat aanvalt. Het wordt aanbevolen om, als er geen time-out apparaat is geïntegreerd in het tijdsysteem, één persoon aan de jurytafel verantwoordelijk te maken voor de time-outs. Deze persoon let alleen op de spelersbank van het team dat aanvalt om te zien wanneer de coach een time-out aanvraagt.*

*Bij een time-out zal de verdedigende scheidsrechter de bal opvragen. Gedurende de time-out mogen er door de spelers geen andere ballen worden gebruikt.*

*Opmerking; er kan geen time-out worden aangevraagd nadat een strafworp is toegekend.*

*Herbegin na een time-out*

*De verdedigende scheidsrechter met de bal gaat op de middenlijn staan. De tijdwaarnemer geeft, 15 seconden voor het einde van de time-out, een 'waarschuwingssignaal' met een fluit. Beide teams moeten op hun eigen helft blijven; de teams mogen alleen hun posities innemen om te beginnen na een time-out, na het 'waarschuwingssignaal' van de tijdwaarnemer (na het verstrijken van 45 seconden). De time-out moet de volle 60 seconden duren. Onmiddellijk nadat de time-out is geëindigd, gooit de verdedigende scheidsrechter de bal in het midden, op of achter de middenlijn en fluit voor het herbegin van de wedstrijd. Het team in balbezit brengt de bal in het spel op of achter de middenlijn (alle spelers mogen een plaats in het speelveld innemen die zij het voordeligst vinden).*

- 13.2 Op een fluitsignaal van de scheidsrechter wordt het spel hervat door het team dat in balbezit is met het in het spel brengen van de bal op de middenlijn of daarachter, behalve als er voor het nemen van een hoekworp een time-out wordt aangevraagd, dan blijft die worp gehandhaafd.

[Opmerking: De schotklok loopt door vanaf het herbegin na de time-out.]

*FINA Water Polo Manual:*

*Er kan geen doelpunt worden gemaakt **direct** vanuit een vrije worp waarmee de wedstrijd wordt herbegonnen na een time-out. Dit geldt ook voor het herbegin na een time-out met een hoekworp. Echter, als de speler de bal in het spel brengt kan er een doelpunt worden gemaakt, ook na dreigen (simuleren van een schot) of zwemmen met de bal.*

- 13.3 Als de coach van het team, dat balbezit heeft, een time-out meer aanvraagt dan waarop hij recht heeft, wordt het spel stilgelegd. Het spel wordt daarna hervat met het nemen van een vrije bal op de middenlijn door een speler van de tegenpartij.

*FINA Water Polo Manual:*

*Alle spelers mogen een plaats in het speelveld innemen die zij het voordeligst vinden.*

- 13.4 Als de coach van het team dat niet in balbezit is een time-out aanvraagt, wordt het spel stilgelegd en wordt een strafworp aan de tegenpartij toegekend.

*FINA Water Polo Manual:*

*Opmerking: na het aanvragen van deze illegale time-out, verliest de coach het recht om een legale time-out aan te vragen (mits hij deze nog over had).*



*Verduidelijking:*

*De time-out knop is de verantwoordelijkheid van het team, d.w.z. van één van de drie teamofficials op de spelersbank. Het indrukken van de time-out knop, zelfs per ongeluk, zal resulteren in een time-out met alle consequenties van dien (afhankelijk van het balbezit) en het aantal time-outs dat het team beschikbaar heeft.*

- 13.5 Bij de spelhervatting na een time-out mogen spelers elke willekeurige positie in het speelveld innemen, met inachtneming van de spelregels die betrekking hebben op het nemen van hoekworpen.

## **WP 14 Het begin van het spel**

- 14.1 Het eerstgenoemde team in het officiële programma draagt de witte caps of caps met de kleur die hun land weergeeft en zal beginnen aan de linkerkant van de jurytafel. Het andere team draagt blauwe caps of caps van een contrasterende kleur en zal starten aan de rechterzijde van de jurytafel.
- 14.2 Bij het begin van elke speelperiode stellen de spelers zich op hun respectievelijke doellijnen op, ongeveer 1 meter uit elkaar en tenminste 1 meter van de doelpalen. Er mogen zich slechts twee spelers tussen de doelpalen bevinden. Geen enkel lichaamsdeel van de spelers mag zich daarbij op waterniveau over de doellijn bevinden.

[Opmerking; geen enkele speler mag de lijn naar voren trekken en de speler die voor de bal opzweemt mag bij de start of herstart zijn voeten niet tegen het doel plaatsen om te proberen van het doel af te zetten].

- 14.3 Wanneer de scheidsrechters zich ervan overtuigd hebben dat de teams gereed zijn, geeft één scheidsrechter het fluitsignaal om te beginnen gevolgd door het vrij laten of inwerpen van de bal op de middenlijn.

*(KNZB: Inwerpen ter hoogte van de middenlijn op circa 2 meter uit de zijlijn.)*

*(KNZB: De scheidsrechter aan de zijde van de jurytafel geeft het beginsignaal, zodra zijn collega aan de overzijde van het speelveld duidelijk maakt dat alle spelers gereedliggen. Deze doet dit door zijn arm in verticale positie te brengen. De scheidsrechter aan de kant van de jurytafel, staat met een arm in verticale positie gereed. Zodra de collega zijn arm opheft, gaat zijn arm in horizontale positie. Tegelijkertijd wordt het fluitsignaal ten teken van aanvang van de wedstrijd gegeven.)*

- 14.4 Zou de bal met een duidelijk voordeel voor één van de teams ingegooid of vrijgekomen zijn, dan laat de scheidsrechter zich de bal aangeven en geeft hij een neutrale inworp op de middenlijn.

*FINA Water Polo Manual:*

*Bij het begin van de wedstrijd en het herbegin van elke periode gaan de scheidsrechters op hun eigen 5 meterlijn staan. De scheidsrechter met de bal zal wachten, met een opgeheven arm in verticale positie, op het signaal van de andere scheidsrechter dat beide teams correct zijn gepositioneerd op de doellijn. Dit signaal is het opheffen van een hand (boven het hoofd). De scheidsrechter met de bal zal dan onmiddellijk de wedstrijd starten door te fluiten en zijn opgeheven arm naar een horizontale positie te brengen. Deze procedure moet de mogelijkheid van een valse start verminderen.*

*De scheidsrechters zullen zich er van vergewissen dat het juiste aantal spelers in het water ligt voordat ze het spel starten. Als het spel is begonnen met extra spelers die geen recht hebben om in het water te zijn, zal het spel opnieuw worden gestart en zal de tijd worden teruggezet.*

*Valse start*

*Hoewel dit niet zou mogen voorkomen als de signalen correct door de scheidsrechters worden uitgevoerd, als het gebeurt, moet de start worden overgedaan.*

## **WP 15 Het maken van een doelpunt**

- 15.1 Er is een doelpunt gemaakt als de bal de doellijn tussen de beide doelpalen en onder de dwarslat geheel gepasseerd is.
- 15.2 Er kan een doelpunt worden gemaakt vanaf elke plaats binnen het speelveld;
- 15.3 Er mag een doelpunt worden gemaakt met elk lichaamsdeel, uitgezonderd de gebalde vuist. Er mag een doelpunt worden gemaakt door de bal in het doel te zwemmen (dribbelen). Bij het begin of elk herbegin van de wedstrijd,

moet de bal tenminste door twee spelers (van één van beide teams uitgezonderd de verdedigende doelvrediger) bewust gespeeld of aangeraakt worden, behalve bij het nemen van:

- (a) een strafworp;
- (b) een vrije worp waarbij de speler de bal in zijn eigen doel gooit;
- (c) een direct schot uit een doelworp;
- (d) een direct schot uit een vrije worp die is toegekend buiten de 6 meter of
- (e) een vrije worp genomen en toegekend buiten de 6 meter nadat de speler de bal zichtbaar in het spel heeft gebracht;
- (f) een direct schot uit een hoekworp.

[Opmerking: Er mag een doelpunt worden gemaakt door een speler die van buiten het 6 metergebied direct op doel schiet, nadat aan zijn team een vrije worp voor een fout buiten het 6 metergebied is toegekend. Als de speler de bal in het spel brengt kan er een doelpunt worden gemaakt na dreigen (simuleren van een schot) of zwemmen met de bal.]

*FINA Water Polo Manual:*

*Voor de toepassing van deze regel: begin of herbegin betekent het begin van het spel bij het begin van een periode, na een doelpunt of nadat de scheidsrechter de bal heeft opgevraagd en het spel heeft gestopt. Na het opzwemmen, na een time-out of ander begin van het spel buiten het 6 metergebied, mag een speler de bal in het spel brengen en dan schieten, dreigen of zwemmen met de bal en een doelpunt maken overeenkomstig WP 20.1.*

*Na het toekennen van een hoekworp of een doelworp kan er een doelpunt worden gemaakt, nadat de speler de bal in het spel heeft gebracht, na dreigen (simuleren van een schot) of zwemmen met de bal.*

*Er mag volgens deze regel geen doelpunt worden gemaakt direct na een herbegin die volgt op:*

- *de bal die het speelveld via de zijkant verlaat*

*Echter, als een team een vrije worp krijgt toegekend als gevolg van het feit dat de bal het speelveld via de zijkant buiten het 6 metergebied heeft verlaten, mag een speler, nadat hij de bal in het spel heeft gebracht, schieten, dreigen of zwemmen met de bal en een doelpunt maken.*

*Binnen het 6 metergebied moet de speler die de vrije worp neemt altijd de bal overspelen naar een andere speler, voordat er een doelpunt kan worden gemaakt.*

*Schot op doel uit een vrije worp buiten het 6 metergebied – Het maken van een doelpunt*

*Er mag een doelpunt worden gemaakt door een speler van buiten het 6 metergebied nadat er een vrije worp is toegekend aan zijn team voor een fout buiten het 6 metergebied en als de vrije worp is genomen buiten het 6 metergebied.*

*De verdedigende scheidsrechter kan helpen door zoveel mogelijk een positie in de buurt van de 6 meterlijn in te nemen om te bevestigen of het schot werd genomen binnen of buiten het 6 metergebied door het daarvoor bestemde signaal te geven (Figuur V, Bijlage B).*

*Verduidelijking:*

- *Als de bal en de vrije worp beiden buiten het 6 metergebied zijn, kan de speler kiezen om onmiddellijk te schieten of de bal zichtbaar in het spel te brengen.*
- *Nadat de speler de bal zichtbaar in het spel brengt kan de speler dreigen en schieten of zwemmen en schieten.*
- *Als de speler de bal zichtbaar in het spel brengt moet de tijdwaarnemer de klok (opnieuw) starten en mag de verdediger de speler met de bal aanvallen.*
- *Zichtbaar in het spel brengen betekent dat de bal de hand moet verlaten van de speler met de bal.*
- *Zichtbaar de bal van de ene op de andere hand gooien wordt beschouwd als het in het spel brengen van de bal.*
- *In een twijfelachtige situatie bij de 6 meterlijn moet de scheidsrechter aangeven of de bal in of buiten het 6 metergebied was door het heffen van één hand in de lucht.*

- Als de scheidsrechter het signaal geeft betekent dit dat de speler mag schieten.
- Als de scheidsrechter het signaal niet geeft betekent dit dat de speler niet mag schieten omdat of de fout of de bal in het 6 metergebied was

Nadat een hoekworp is toegekend en de speler de bal in het spel brengt, kan er een doelpunt worden gemaakt na dreigen (simuleren van een schot) of zwemmen met de bal.

Volgens deze spelregel mag er **geen** doelpunt worden gemaakt **direct** vanaf het begin:

- na het opzwemmen of het begin van een periode
- een time-out;
- een doelpunt;
- een blessure, inclusief een bloedende wond;
- het vervangen of vastzetten van een cap;
- het opvragen van de bal door de scheidsrechter of opvragen voor een neutrale inworp;
- het over de zijlijn gaan van de bal;
- enig ander oponthoud.

*FINA Water Polo Manual:*

*De speler mag niet scoren door een **direct** schot in de volgende situaties:*

- na het opzwemmen of het begin van een periode*
  - herbegin na een doelpunt*
  - herbegin na een blessure inclusief een bloedende wond*
  - herbegin na enig ander oponthoud waar de scheidsrechter het spel heeft gestopt en de bal heeft opgevraagd*
- In elke andere situatie dan deze, waar de vrije worp buiten het 6 metergebied is genomen en de speler de bal zichtbaar in het spel heeft gebracht, kan er een doelpunt worden gemaakt door een speler die schiet, die schiet na dreigen (simuleren van een schot), of die zwemt met de bal en schiet. Een tweede speler hoeft de bal niet te spelen.*

*Een direct schot op doel nadat een vrije worp is toegekend binnen het 6 metergebied is een gewone fout en de scheidsrechter kent een vrije worp toe aan de tegenstander. Het maakt daarbij niet uit of het schot het doel heeft bereikt of dat de bal uit het speelveld is gegaan via een verdediger of een doelverdediger. Echter als de bal terugspringt in het speelveld buiten het 2 metergebied, moet in deze specifieke situatie WP 20.1 worden toegepast en zal de bal in het spel worden gebracht van de plaats waar de bal zich bevindt.*

*Als een verdediger een pass probeert te onderscheppen nadat een vrije worp door het aanvallende team in het 6 metergebied is genomen en de bal gaat door afbuiging in het doel of over de doellijn of de zijlijn, zal het doelpunt, de hoekworp of de vrije worp worden toegekend aan het team dat aanvalt.*

*Verduidelijking: direct schot na een rustperiode*

- *Na een rustperiode is het niet toegestaan direct op doel te schieten*
- *Als de scheidsrechter de bal uit het water haalt, voor het vastmaken van een cap, blessures of om andere redenen wordt dit beschouwd als rustperiode. Nadat het probleem is opgelost en de bal is teruggegeven aan een speler is het niet toegestaan direct op doel te schieten volgens de regels.*
- *Als de bal na een rustperiode echter is teruggegeven aan een speler die een hoekworp neemt of aan een speler buiten het 6 metergebied na een onderbreking voor het vastmaken van een cap, blessures of om andere redenen, mag de speler, na het in het spel brengen van de bal, schieten op doel, (of dreigen, of zwemmen) en scoren.*

- 15.4 Een doelpunt is gemaakt als, na het verstrijken van de 20 of 30 seconden balbezit of op het einde van een speelperiode, de bal zich in vlucht bevindt en in het doel gaat.

[Opmerking: In de omstandigheden van deze spelregel wordt een doelpunt toegekend, als de bal in het doel belandt nadat deze een doelpaal, de doellat, de doelverdediger of een andere verdediger geraakt heeft en/of opspringt (taterend) van het water. Als het eindsignaal van de speelperiode heeft geklonken en de bal wordt op

weg naar het doel nog bewust gespeeld of aangeraakt door een andere speler van het team dat aanvalt, wordt geen doelpunt toegekend.

Met inachtneming van de omstandigheden als omschreven in deze spelregel kent de scheidsrechter een strafworp toe, als de bal in zijn vlucht is naar het doel en de doelverdediger of een andere speler van het team dat verdedigt het doel omlaag trekt, of als, met uitzondering van de doelverdediger, een verdediger binnen zijn eigen 6 metergebied de bal met een gebalde vuist of beide handen of armen stopt om zodoende een doelpunt te voorkomen, als de bal naar zijn mening de doellijn bereikt zou hebben als de overtreding niet gemaakt zou zijn.

In de omstandigheden omschreven in deze spelregel mag de scheidsrechter, als de bal in vlucht is en op het water landt en vervolgens geheel over de doellijn drijft, alleen dán een doelpunt toekennen, als de bal onmiddellijk als gevolg van de schietbeweging over de doellijn is gedreven.]

## **WP 16 Herbegin na een doelpunt**

- 16.1 Nadat een doelpunt is gemaakt stellen de spelers zich ergens op hun respectievelijke speelhelften op. Geen enkel lichaamsdeel van de spelers dat zich daarbij boven het wateroppervlak bevindt mag de middenlijn overschrijden. Een scheidsrechter geeft door een fluitsignaal het herbegin aan. Het werkelijke spel neemt een aanvang als de bal de hand verlaat van een speler van het team dat het doelpunt niet heeft gemaakt. Een herbegin dat niet overeenkomstig deze spelregel plaatsvindt wordt overgenomen.

*FINA Water Polo Manual:*

*Nadat er een doelpunt is gemaakt gaan de scheidsrechters op de middenlijn staan. Als beide scheidsrechters tevreden zijn dat alle wissels zijn uitgevoerd, zal de scheidsrechter die de aanval beoordeelt, zijn hand opsteken en naar rechts langs het zwembad lopen, en zal de andere scheidsrechter de wedstrijd herbeginnen.*

*De scheidsrechters zullen zich ervan vergewissen dat het juiste aantal spelers in het water ligt voordat zij de wedstrijd herbeginnen. Als de wedstrijd herbegint met meer spelers dan er in het water mogen liggen, dan moet de wedstrijd opnieuw worden begonnen en zal de tijd worden teruggezet.*

## **WP 17 Doelworpen**

- 17.1 Een doelworp wordt toegekend:

- (a) als de bal de doellijn helemaal overschrijdt, met uitzondering van het gedeelte tussen de doelpalen en onder de dwarslat, en het laatst is aangeraakt door enige speler, met uitzondering van de doelverdediger van het team dat verdedigt;
- (b) als de bal de doellijn tussen de doelpalen en onder de dwarslat volledig overschrijdt, of de doelpalen, de dwarslat of de verdedigende doelverdediger direct raakt uit:
  - (1) een vrije worp, toegekend binnen het 6 metergebied;
  - (2) een vrije worp, toegekend buiten het 6 metergebied en niet volgens de spelregels genomen;

*FINA Waterpolo Manual:*

*Echter als de bal terugspringt in het speelveld buiten het 2 metergebied, moet in deze specifieke situatie WP 20.1 worden toegepast en zal de bal in het spel worden gebracht van de plaats waar de bal zich bevindt.*

- (3) een doelworp, niet onmiddellijk genomen.

*FINA Water Polo Manual:*

*een doelworp onjuist genomen door de tegenstander*

- 17.2 De doelworp wordt genomen door een speler van het betreffende team, vanaf een willekeurig punt binnen het 2 metergebied. Een doelworp die niet volgens deze spelregel genomen wordt, wordt overgenomen.

[Opmerking: De doelworp moet genomen worden door de speler die zich het dichtst bij de bal bevindt. Er mag geen onnodig oponthoud zijn bij het nemen van een vrije worp, doelworp of hoekworp. De worp moet zodanig worden genomen dat de andere spelers in staat zijn waar te nemen dat de bal de hand van de nemer verlaat. Spelers begaan vaak de fout van overdreven tijdgebruik bij het nemen van de worp omdat ze de bepaling als gesteld in WP 20.4 over het hoofd zien, die toelaat dat de nemer met de bal opzweemt (dribbelt) alvorens deze naar een andere speler te plaatsen.]

De worp kan dus onmiddellijk genomen worden, zelfs al kan de nemer op dat moment geen speler vinden naar wie hij de bal zou kunnen plaatsen. In zo'n situatie, is het hem toegestaan de worp te nemen door de bal van zijn geheven hand op het water te laten vallen (figuur 1) of door deze omhoog te werpen (figuur 2) en kan hij daarna opzwellen of dribbelen met de bal. In elk geval moet de worp zo worden genomen dat de andere spelers in staat zijn dat waar te nemen.]



Figuur 1



Figuur 2

## WP 18 Hoekworpen

- 18.1 Een hoekworp wordt toegekend als de bal de doellijn helemaal heeft gepasseerd met uitzondering van het gedeelte tussen de doelpalen en de dwarslat en het laatst is aangeraakt door de doelvrediger van het team dat verdedigt, of wanneer een verdediger opzettelijk de bal over de doellijn plaatst.
- 18.2 De hoekworp wordt genomen door een speler van het team dat aanvalt vanaf het 2 meterteken aan de kant waar de bal over de doellijn is gegaan. De worp hoeft niet door de dichtstbijzijnde speler te worden genomen maar wel zonder onnodig oponthoud.  
[Opmerking: Voor de manier van nemen van de worp, zie de opmerking bij WP 17.2]
- 18.3 Bij het nemen van een hoekworp mag geen enkele speler van het team dat aanvalt zich binnen het 2 metergebied bevinden.
- 18.4 Een hoekworp vanaf een verkeerde plaats genomen of voordat de spelers van het team dat aanvalt het 2 metergebied hebben verlaten moet worden overgenomen.

*FINA Water Polo Manual:*

*Bij het nemen van een hoekworp aan de kant tegenover de scheidsrechter die de aanval beoordeelt, zal de verdedigende scheidsrechter ervoor zorgen dat de worp vanaf de juiste positie wordt genomen, door naar de 2 meterlijn te gaan en met zijn arm te wijzen waar de bal in het spel moet worden gebracht. Als één scheidsrechter een hoekworp aangeeft en de andere scheidsrechter een doelworp, dan zal een hoekworp worden gegeven. Een speler die een hoekworp neemt mag:*

- a) *direct schieten  
en nadat de bal in het spel is gebracht*
- b) *zwemmen, dreigen en schieten zonder over te spelen of mag*
- c) *overspelen naar een andere speler*

## WP 19 Neutrale inworpen

- 19.1 Een neutrale inworp wordt toegekend:
- (a) als bij het begin van een speelperiode een scheidsrechter van mening is dat de bal zodanig terecht gekomen is, dat dit duidelijk in het voordeel van één team is;
  - (b) als één of meer spelers van beide teams tegelijkertijd een gewone fout begaan, waarbij het voor de scheidsrechters onmogelijk is te onderscheiden wie de eerste overtreding maakte;
  - (c) als beide scheidsrechters op hetzelfde moment een fluitsignaal geven voor gewone fouten van verschillende teams;
  - (d) wanneer geen van beide teams balbezit heeft en één of meer spelers van beide teams op hetzelfde moment een uitsluitingsfout begaan. De neutrale inworp zal worden gegeven zodra de bestrafte spelers zijn uitgesloten;
  - (e) als de bal een hindernis boven het water raakt of daarop blijft liggen.
- 19.2 Bij een neutrale inworp, werpt een scheidsrechter de bal in het speelveld ongeveer ter hoogte van de plaats waar het voorval zich voordeed en op een zodanige wijze dat de spelers van beide teams een gelijke kans hebben de bal te bemachtigen. Een neutrale inworp die binnen het 2 metergebied wordt toegekend, wordt genomen op de 2 meterlijn.
- 19.3 Als de scheidsrechter bij een neutrale inworp van mening is dat de bal zodanig terecht gekomen is dat dit duidelijk in het voordeel is van een van de teams, laat hij zich de bal aangeven en werpt hij opnieuw.

*FINA Water Polo Manual:*

*Als scheidsrechters gelijktijdig vrije worpen toekennen voor gewone fouten aan verschillende teams, dan zal een neutrale inworp worden toegekend (een scheidsrechter zal de beslissing alleen veranderen onder deze omstandigheden als de scheidsrechter zich realiseert dat er een fout is begaan).*

*Bij een neutrale inworp zal de scheidsrechter de bal in het speelveld gooien ongeveer ter hoogte van de plaats waar het voorval zich voordeed en op een zodanige wijze dat de spelers van beide teams een gelijke kans hebben om de bal te bemachtigen. Scheidsrechters worden eraan herinnerd dat als de spelers de bal aanraken voordat deze het water bereikt, er geen sprake is van een fout en het spel doorgaat.*

## WP 20 Vrije worpen

*FINA Water Polo Manual:*

*Een vrije worp moet genomen worden zonder onnodige vertraging. Scheidsrechters worden eraan herinnerd dat het een overtreding is als een speler die duidelijk in de meest gunstige positie ligt om de vrije worp te nemen dit niet doet.*

- *Het is mogelijk dat in sommige situaties de bal zich niet op de plaats bevindt waar de vrije worp is toegekend. In alle gevallen moet de speler met de bal, in statische of zwemmende positie, de bal duidelijk zichtbaar voor alle betrokkenen (scheidsrechters, spelers, coaches, jurytafel etc.) in het spel brengen.*
- *De bal van de linker- naar de rechterhand gooien wordt beschouwd als het in het spel brengen van de bal.*
- *Omdat in WP 20.4 staat: 'de vrije worp moet genomen worden op een manier, die de andere spelers in staat stelt waar te nemen wanneer de bal de hand verlaat van de speler die de vrije worp neemt', is het niet toegestaan de bal in het spel te brengen met de voet.*

- 20.1 Een vrije worp wordt genomen op de plaats waar de bal zich bevindt, behalve als de overtreding door een verdediger is begaan in zijn eigen 2 metergebied en de bal is in het 2 metergebied, dan moet de vrije worp genomen worden op de 2 meterlijn tegenover de plaats waar de overtreding is begaan,

*FINA Water Polo Manual:*

*of, als de bal buiten het 2 metergebied is, van de plaats waar de bal zich bevindt.*

- 20.2 Een speler die een vrije worp krijgt toegekend, zal de bal onmiddellijk in het spel brengen, waarbij inbegrepen door een pass of een schot, zolang dit door de regels is toegestaan. De speler die duidelijk in de meest gereede

positie ligt om een vrije worp te nemen en dit niet doet begaat een overtreding. Een verdediger die een overtreding heeft begaan zal afstand nemen van de speler die een vrije worp gaat nemen, voordat hij een arm omhoogsteekt om een pass of schot te blokkeren. Een speler die zich hier niet aan houdt, maakt zich schuldig aan "hinderen" en zal overeenkomstig WP 22.5 worden bestraft met een uitsluiting.

*FINA Water Polo Manual:*

*De verdediger die de overtreding heeft begaan moet weg bewegen van de speler die de vrije worp neemt, om ruimte te creëren voor de speler om de vrije worp te nemen zonder te worden gehinderd. De exacte afstand is niet gespecificeerd, maar de denkbeeldige afstand is 1 meter. Dienovereenkomstig geeft een verdediger die binnen 1 meter ligt van de speler die de vrije worp neemt, de scheidsrechter de mogelijkheid de verdediger uit te sluiten.*

- 20.3 De verantwoordelijkheid voor het werpen van de bal naar de speler die de vrije worp gaat nemen berust bij het team aan wie de vrije worp is toegekend.

**Noot Spelregelcommissie: deze regel is niet meer van toepassing, maar abusievelijk in de spelregels blijven staan.**

- 20.4 De vrije worp moet genomen worden op een manier, die de andere spelers in staat stelt waar te nemen wanneer de bal de hand verlaat van de speler die de vrije worp neemt. Het is de nemer van de vrije worp ook toegestaan de bal mee te voeren of op te zwemmen (dribbelen) voordat hij de bal plaatst naar een andere speler of de bal schiet indien dit is toegestaan. De bal is onmiddellijk in het spel zodra hij de hand verlaat van de speler die de vrije worp neemt.

[Opmerking: Voor de wijze van het nemen van de vrije worp, zie de opmerking bij WP17.2]

## **WP 21 Gewone fouten**

*FINA Water Polo Manual:*

*Pas de voordeelregel (WP 7.3) in zijn volle omvang toe. Een gewone fout voor het team in balbezit moet alleen worden toegekend als het voordeel geeft in de aanval, of als het helpt bij het beheersen van fysiek spel gedurende de wedstrijd.*

*In het bijzonder bij een pass naar de midvoor kennen sommige scheidsrechters te snel een gewone fout toe, waarbij zij de ideeën van de aanvallers verstoren en voorkomen dat er mogelijk een situatie om te schieten ontstaat.*

*Het is niet in de geest van het spel een vrije worp toe te kennen aan een team, voor een fout ergens anders, als dat team balbezit verliest door een slechte pass.*

*Als je fluit voor een uitsluiting moet het voor een fout zijn die een uitsluiting verdient. Als je fluit voor een uitsluiting geef je een voordeel om het verlies van een voordeel door het maken van een fout, te compenseren.*

*Het is een uitsluitingsfout bij elke fout, die het voordeel of de mogelijkheid van de aanvallende speler om te schieten of richting doel te bewegen, duidelijk wegneemt. Ken geen gewone fout, aanvallende fout, of uitsluitingsfout toe die geen relatie heeft met het spel en de plaats waar de bal zich bevindt, tenzij het absoluut noodzakelijk is.*

- 21.1 Het is een gewone fout om een van de navolgende overtredingen te begaan (WP 21.2 t/m WP 21.16) en dit wordt bestraft met het toekennen van een vrije worp aan de tegenpartij.

[Opmerking: De scheidsrechters fluiten overeenkomstig de spelregels voor gewone fouten om het team dat aanvalt zo een voordeelsituatie te laten verwerven. Echter, de scheidsrechters moeten daarbij letten op de bijzondere omstandigheden als genoemd in WP 7.3 (voordeel).]

- 21.2 Het te vroeg uitzwemmen bij het begin van een speelperiode, voordat de scheidsrechter het beginsignaal heeft gegeven.

De vrije worp wordt genomen vanaf de plaats waar de bal zich bevindt of, als de bal niet in het veld gebracht is, vanaf de middenlijn.

- 21.3 Het helpen van een speler bij het begin van een periode, of op elk ander moment gedurende het spel.
- 21.4 Het zich vasthouden aan of zich afzetten van de doelpalen of hun bevestigingen, het zich vasthouden aan of zich afzetten van de zijkanten of uiteinden van het zwembad tijdens werkelijk spel of tijdens de start van een periode.
- 21.5 Het actief deelnemen aan het spel terwijl men op de bodem van het bad staat, lopen als het spel aan de gang is of springen van de bodem van het bad om de bal te spelen of een tegenstander aan te vallen. Deze spelregel is niet van toepassing op de doelverdediger binnen zijn 6 metergebied.
- 21.6 Het volledig onder water duwen of houden van de bal wanneer men aangevallen wordt.

[Opmerking: Het is een gewone fout de bal onder water te duwen of te houden als men aangevallen wordt, zelfs als de hand van de speler die de bal vasthoudt met de bal onder water wordt geduwd bij een aanval van de tegenstander (figuur 3). Het maakt daarbij geen verschil of de bal onder water verdwijnt tegen zijn wil. Wat van belang is, is dat de fout wordt toegekend tegen die speler die in contact is met de bal op het moment dat de bal onder water geduwd werd. Het is belangrijk eraan te denken dat de overtreding alleen dan optreedt als de speler de bal onder water duwt als hij wordt aangevallen. Dus, als de doelverdediger hoog uit het water komt om een schot te stoppen en dan, al terugzakkend, de bal voor een ogenblik onder water duwt, begaat hij geen overtreding; maar indien de doelverdediger, aangevallen door een tegenstander, de bal onder water blijft houden dan pleegt de doelverdediger wel inbreuk op deze spelregel en als zijn handelingen een vermoedelijk doelpunt voorkomen, moet een strafworp worden toegekend overeenkomstig WP23.2]



*Figuur 3*

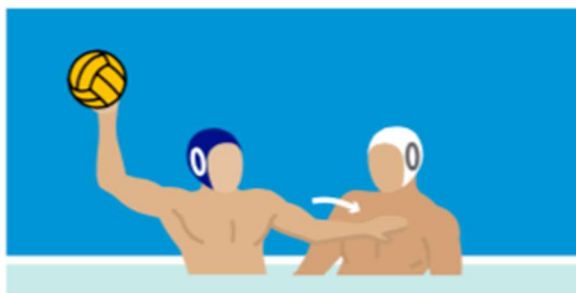
*FINA Water Polo Manual:*

*De bal onder water houden met als doel deze te verbergen voor de tegenstander, moet op dezelfde manier worden bestraft als het volledig onder water duwen van de bal wanneer men wordt aangevallen.*

- 21.7 Het stompn van de bal met gebalde vuist. Deze spelregel is niet van toepassing op de doelverdediger binnen zijn eigen 6 metergebied.
- 21.8 Het met twee handen tegelijkertijd spelen of aanraken van de bal. Deze spelregel is niet van toepassing op de doelverdediger binnen zijn eigen 6 metergebied.
- 21.9 Het wegduwen van of zich afzetten van een tegenstander die de bal niet vasthoudt.

[Opmerking: Wegduwen kan op diverse manieren gebeuren, inbegrepen met de hand (figuur 4) of met de voet (figuur 5). In de gevallen als afgebeeld bestaat de straf uit een vrije worp voor een gewone fout. Niettemin moeten scheidsrechters oplettend zijn om goed verschil te maken tussen het wegduwen met de voet en trappen waarvoor dan een uitsluitingsfout geldt of zelfs grof optreden. Als de voet al contact maakt met de tegenstander als de actie begint, zal dat meestal wegduwen zijn, maar als de actie begint voordat er een dergelijk contact met de tegenstander is dan moet dit in het algemeen worden beoordeeld als trappen.]





Figuur 4



Figuur 5

- 21.10 Het zich ophouden in het 2 metergebied van de tegenpartij, tenzij achter de lijn van de bal. Het is geen overtreding indien de speler de bal in het 2 metergebied brengt en dan plaatst naar een andere speler die zich achter de lijn van de bal bevindt en die onmiddellijk op doel schiet, voordat de eerste speler in staat is het 2 metergebied te verlaten.
- [Opmerking: Als de speler die wordt aangespeeld niet op doel schiet, moet de speler die de bal plaatste onmiddellijk het 2 metergebied verlaten om te voorkomen dat hij overeenkomstig deze regel wordt bestraft.]
- 21.11 Het nemen van een strafworp anders dan op de voorgeschreven manier.
- [Opmerking: Voor de manier waarop een strafworp genomen moet worden, zie WP 24.4]
- 21.12 Het onnodig tijd verspillen bij het nemen van een vrije worp, doelworp of hoekworp.
- [Opmerking: Zie de opmerking bij WP17.2]
- 21.13 Wanneer de bal aan de zijkant het speelveld verlaat (met inbegrip wanneer de bal terugkomt van de zijkant van het speelveld dat zich boven water bevindt), behalve in het geval dat de verdedigende veldspeler het schot blokt waardoor de bal het speelveld verlaat over de zijlijn. In dat geval zal een vrije worp worden gegeven aan het team dat verdedigt.
- (KNZB: Dit betekent dat wanneer er een schot geblokt wordt door een verdedigende veldspeler en de bal over de zijlijn gaat, de bal gaat naar het team dat verdedigt.. Wanneer de bal door de doelman over de zijlijn gaat, wordt er een vrije worp toegekend aan het team dat aanvalt.)*
- 21.14 Het door een team in bezit houden van de bal gedurende meer dan
- i. 30 seconden werkelijk spel, of
  - ii. 20 seconden in geval van een uitsluiting, een hoekworp of een rebound voor het team dat aanvalt nadat er op doel is geschoten, inclusief na een strafworp, zonder op het doel van de tegenpartij te schieten.

De tijdopnemer die de tijdsduur van het balbezit bijhoudt zet de tijd terug:

- (a) als de bal de hand heeft verlaten van de speler die op doel schiet. Indien de bal terugspringt van de doelpaal, dwarslat of de doelverdediger, begint de tijdsduur van het balbezit niet voordat een van de teams

weer in balbezit komt. De schotklok wordt teruggezet naar 20 seconden wanneer de bal in bezit komt van het team dat aanvalt. De schotklok wordt teruggezet naar 30 seconden wanneer de bal in bezit komt van het team dat verdedigt;

- (b) als de bal in bezit komt van het team dat verdedigt, zal de schotklok worden teruggezet naar 30 seconden. "Balbezit" betekent niet het door een tegenstander louter in de vlucht aanraken van de bal;
- (c) als de bal in het spel gebracht is als vervolg op het toekennen van een uitsluitingsfout aan een verdediger, wordt de schotklok teruggezet naar 20 seconden, tenzij er meer dan 20 seconden van de aanvalstijd resteren. In dat geval zal de schotklok doorlopen en niet worden teruggezet;
- (d) als de bal in het spel gebracht is na het nemen van een strafworp zonder wisseling van balbezit, of een hoekworp, wordt de schotklok teruggezet naar 20 seconden;
- (e) als de bal in het spel gebracht is na het toekennen van een strafworp met wisseling van balbezit, een doelworp of een neutrale inworp, wordt de schotklok teruggezet naar 30 seconden.

Zichtbare klokken geven de tijd op aflopende wijze aan (dit is de tijd van balbezit die nog resteert).

[Opmerking: De tijdopnemer en de scheidsrechters moeten vaststellen of het een schot op doel betrof of niet, maar de eindbeslissing berust bij de scheidsrechters.]

*FINA Water Polo Manual:*

*Verduidelijking:*

- *Als er een dubbele uitsluiting is, zal de tijd niet worden teruggezet en de tijd op de schotklok zal hetzelfde blijven.*
- *De schotklok wordt teruggezet naar 30 seconden na een neutrale inworp*
- *In de laatste minuut van de wedstrijd mag de coach besluiten om een strafworp niet te nemen en te kiezen voor nieuw balbezit. In dat geval zal de wedstrijd herbeginnen vanaf de middenlijn, of erachter, zoals na een time-out en de schotklok zal worden teruggezet naar 30 seconden.*
- *Als er gedurende het spel een dubbele uitsluiting wordt gegeven vanwege gewelddadig spel, zal de schotklok worden teruggezet naar 30 seconden nadat de tweede strafworp is genomen en de wedstrijd zal herbeginnen van de middenlijn, zoals na een doelpunt.*

#### 21.15 Het verspillen van tijd.

*FINA Water Polo Manual:*

*[Opmerking: Het is de scheidsrechter altijd toegestaan een gewone fout onder deze regel toe te kennen, voordat de 20 of 30 seconden periode van balbezit is verstreken.*

*Tijdens de laatste minuut van de wedstrijd moeten de scheidsrechters ervan overtuigd zijn dat er bewust tijd verspild wordt, alvorens deze spelregel toe te passen.*

*Als één speler van het team zich op zijn eigen speelhelft bevindt, verspilt hij tijd als hij de bal krijgt aangespeeld door een medespeler die zich op de andere helft van het speelveld bevindt.]*

*De doelverdediger of elke andere speler mag de bal niet ontvangen van enige andere speler als alle aanvallers over de middenlijn zijn.*

*De bal vooruit spelen in het speelveld wordt niet gezien als tijd verspillen, de bal echter in een statische positie houden (bijvoorbeeld door de doelverdediger) is tijd verspillen en moet overeenkomstig bestraft worden. Spelers mogen hun doelverdediger in het spel betrekken, maar als de doelverdediger de bal heeft ontvangen moet de doelverdediger de bal vooruit in het speelveld brengen door met de bal te zwemmen of de bal te gooien.*

*Let op dat als het team in balbezit in de laatste 30 seconden van de wedstrijd geen poging doet de bal in het speelveld vooruit te brengen, de scheidsrechter onmiddellijk een gewone fout moet toekennen tegen het team overeenkomstig WP 21.15.*

21.16 Het simuleren van een door de tegenpartij gemaakte overtreding.

[Opmerking: Met simuleren wordt bedoeld het opzettelijk actie ondernemen met als doel de scheidsrechter te misleiden ten onrechte een overtreding toe te kennen aan een speler van de tegenpartij. Een scheidsrechter kan een gele kaart geven aan een team dat aanhoudend simuleert en kan individuele spelers conform WP 22.13 (aanhoudend simuleren) uitsluiten.]

*FINA Water Polo Manual:*

*Het is een gewone fout om een overtreding te simuleren. Voor herhaaldelijk simuleren mag de scheidsrechter een gele kaart trekken wat een waarschuwing is voor een team dat de scheidsrechter bij herhaaldelijk simuleren WP 22.13 (wangedrag) zal toepassen voor spelers die deze overtreding begaan.*

*Zie ook: [BIJLAGE A: INSTRUCTIES BIJ "LEIDING DOOR TWEE SCHEIDSRECHTERS"](#)*

*Als naar de mening van de scheidsrechter een speler volhard in onsportief spel of simuleren zal de scheidsrechter het overtredende team een gele kaart geven en dit aangeven aan de speler die de overtreding begaat. Indien de actie zich herhaalt zal de scheidsrechter de speler een rode kaart geven, goed zichtbaar voor het speelveld en de jurytafel, omdat dit wangedrag is. De scheidsrechter zal dan het capnummer van de uitgesloten speler doorgeven aan de jurytafel.*

*Opmerking:*

*Verstoppen onder water en de bal afpakken vanuit een onder water positie was altijd onderdeel van het spel. Er is geen regel die dat verbiedt. Echter, als twee spelers positie willen kiezen (in een statische of zwemmende situatie) en één van hen duikt onder en behaalt een positioneel voordeel, dan kan dat niet zonder hinderen en moet het bestraft worden door de scheidsrechter.*

## **WP 22 Uitsluitingsfouten**

*FINA Water Polo Manual:*

*De meest voorkomende klacht en kritiek op de beslissingen van de scheidsrechters door de coach, spelers en fans, is het gebrek aan consistentie bij de scheidsrechter.*

*De scheidsrechter die de juiste attitude heeft in geest en gedrag zal proberen zijn niveau te halen en deze de hele wedstrijd vast te houden. Het is het belangrijkste dat de scheidsrechters de regels op de juiste wijze toepassen en consistent zijn van het begin tot het einde van de wedstrijd. De scheidsrechters zullen geen inconsistente fouten toekennen, de fout moet deel uitmaken van een actie. Een uitsluitingsfout voor te agressief of gewelddadig spel inclusief wangedrag en grof optreden door een aanvallende of verdedigende speler moet echter worden bestraft in elk deel van het speelveld. De scheidsrechter moet deze regel toepassen en kan dit niet anders interpreteren.*

22.1 Het is een uitsluitingsfout om een van de navolgende overtredingen te begaan (WP 22.4 t/m WP 22.18). Dit wordt bestraft (behalve als in de spelregels anders is voorzien) met het toekennen van een vrije worp aan de tegenpartij en uitsluiting van de speler die de overtreding beging.

*FINA Water Polo Manual:*

*Als de uitsluitingsfout voorkomt binnen het 6 metergebied van het team dat verdedigt, dan moet de scheidsrechter de volgende procedure toepassen, ook als de bal in de perimeter is.*

- a) *met een fluitsignaal de uitsluiting aangeven*
- b) *het nummer van de uitgesloten speler doorgeven aan de speler en de jurytafel, waarna de vrije worp onmiddellijk genomen kan worden*

*Vermijd om de wedstrijd met een fluitsignaal te stoppen en de flow uit de wedstrijd te halen, tenzij er sprake is van een onduidelijke situatie.*

*Aan het eind van deze procedure moet de scheidsrechter de soort fout aangeven door gebruik van het juiste gebaar uit Appendix B van de spelregels.*

*Als de vrije worp te snel wordt genomen, voordat de scheidsrechter het doorgeven van de uitsluiting en het nummer van de speler heeft beëindigd, moet de scheidsrechter aangeven dat de vrije worp overgenomen moet worden (vanaf de plaats waar de bal is).*

- 22.2 De uitgesloten speler begeeft zich naar het terugkomvak bij zijn eigen doellijn zonder het water te verlaten. Een uitgesloten speler die het water verlaat (anders dan aansluitend op het in het speelveld komen van een vervanger) maakt zich schuldig aan een overtreding overeenkomstig WP 22.13 (wangedrag).

[Opmerking: een uitgesloten speler (met inbegrip van elke speler die volgens de spelregels voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten) blijft in het water en begeeft zich (hetgeen ook het zwemmen onder water mag inhouden) naar het terugkomvak bij zijn eigen doellijn zonder zich met het spel te bemoeien. Hij mag het speelveld op elk punt verlaten en naar het terugkomvak zwemmen, onder het voorbehoud dat hij daarbij niet de opstelling van het doel verandert.

Bij het bereiken van het terugkomvak, moet de uitgesloten speler zichtbaar boven water komen voordat hij (of een vervanger) toestemming krijgt om weer in het speelveld te komen overeenkomstig de spelregels. Het is echter niet noodzakelijk dat de uitgesloten speler in het terugkomvak blijft wachten tot de beoogde vervanger is gearriveerd.]

- 22.3 Het is de uitgesloten speler of vervanger toegestaan om weer in het speelveld te komen vanuit het terugkomvak bij zijn eigen doellijn, zodra zich het eerste van de volgende voorvallen voordoet:

- (a) als er 20 seconden werkelijk spel verstreken is, op welk moment de secretaris de betreffende vlag opsteekt mits de uitgesloten speler overeenkomstig de spelregels zijn terugkomvak heeft bereikt;
- (b) als er een doelpunt is gemaakt;
- (c) als het team van de uitgesloten speler in balbezit komt (hetgeen betekent controle heeft over de bal), op welk moment de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt met de hand het terugkomteken zal geven;
- (d) als aan het team van de uitgesloten speler een vrije worp of doelworp wordt toegekend, is het teken bij de toekenning van de worp te beschouwen als het terugkomteken, mits de uitgesloten speler het terugkomvak overeenkomstig de spelregels heeft bereikt

Het is de uitgesloten speler of vervanger toegestaan om weer in het speelveld te komen vanuit het terugkomvak het dichtst bij zijn eigen doellijn, onder het voorbehoud dat:

- (a) hij een teken heeft gekregen van de secretaris of een scheidsrechter;
- (b) hij niet springt van of zich afzet tegen de kant van het zwembad of het speelveld;
- (c) hij de opstelling van het doel niet verandert;
- (d) het een vervanger niet is toegestaan in het speelveld te komen in de plaats van een uitgesloten speler totdat deze speler het terugkomvak bij zijn eigen doellijn bereikt heeft, behalve tussen de speelperioden, na een doelpunt of tijdens een time-out;
- (e) nadat een doelpunt is gemaakt mag een uitgesloten speler of een vervanger vanaf elke willekeurige plaats weer in het speelveld komen.

Deze bepalingen zijn ook van toepassing bij het in het speelveld komen van een vervanger wanneer de uitgesloten speler zijn derde persoonlijke fout heeft gekregen of op een andere manier voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten volgens de spelregels.

[Opmerking: een vervanger krijgt geen terugkomteken van de scheidsrechter, noch een vlagsignaal van de secretaris voor het verstrijken van de 20 seconden uitsluitingsperiode totdat de uitgesloten speler het terugkomvak het dichtst bij zijn eigen doellijn bereikt heeft. Dit is ook van toepassing voor een vervanger die in de plaats komt van een speler die voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten. Indien de uitgesloten speler verzuimt om naar zijn terugkomvak te gaan, is het een vervanger niet toegestaan in het speelveld te komen, tenzij er een doelpunt wordt gemaakt, bij het einde van een speelperiode of tijdens een time-out.].

De hoofdverantwoordelijke voor het geven van het terugkomteken voor het weer in het speelveld mogen komen van een uitgesloten speler of van een vervanger, is de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt. Niettemin mag de scheidsrechter die de aanvalssituatie beoordeelt hierbij ook behulpzaam zijn. Zowel het teken

van de ene als de andere scheidsrechter is geldig. Als een scheidsrechter een onjuist in het speelveld komen vermoedt of de grensrechter een teken geeft voor een dergelijk onjuist in het speelveld komen, dan moet hij zich er eerst zelf van vergewissen of de andere scheidsrechter niet een terugkomteken gegeven heeft.

Voordat hij het terugkomteken geeft voor het weer in het speelveld mogen komen van een uitgesloten speler of een vervanger, moet de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt een moment wachten voor het geval dat de scheidsrechter die de aanvallende situatie beoordeelt fluit om het balbezit terug te geven aan de tegenpartij.

Een wisseling van balbezit ontstaat niet louter vanwege het einde van een speelperiode, maar de uitgesloten speler of vervanger is gerechtigd weer in het speelveld te komen als zijn team de bal verovert bij het uitzwemmen bij het herbegin van de volgende speelperiode. Als een speler wordt uitgesloten aan het einde van een speelperiode, moeten de scheidsrechters en de secretaris zich bij het herbegin van de volgende periode ervan vergewissen dat de teams het juiste aantal spelers hebben, voordat er een teken voor het herbegin wordt gegeven.]

*FINA Water Polo Manual:*

*Het terugkomen van een uitgesloten speler moet onmiddellijk worden toegestaan als de scheidsrechter wijziging van balbezit en/of de richting van het spel aangeeft. De interpretatie is dat het gebaar van de scheidsrechter of het veranderen van de richting van het spel, de uitgesloten speler toestemming geeft om terug te komen en de scheidsrechter hoeft geen ander signaal te geven.*

*Het blijft van toepassing dat de secretaris het signaal om terug te komen moet geven aan de uitgesloten speler als de uitsluitingsperiode is verstreken zonder een doelpunt of wijziging van balbezit.*

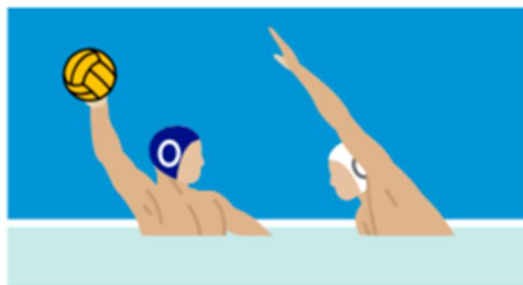
22.4 Het door een speler verlaten van het water, of zitten of staan op de treden of de rand van het zwembad gedurende het spel, uitgezonderd in het geval van ongeval, letsel, ziekte of met toestemming van de scheidsrechter.

22.5 Het (ver)hinderen van de uitvoering van een vrije worp, doelworp of hoekworp, daarbij inbegrepen:

- (a) het opzettelijk wegwerpen van de bal of het niet loslaten van de bal waardoor de normale voortgang van de wedstrijd wordt verhinderd;
- (b) elke poging om de bal te spelen, voordat deze de hand van de nemer heeft verlaten.

[Opmerking: Een speler wordt niet bestraft voor deze spelregel als hij het fluitsignaal niet kan horen omdat hij zich onder water bevindt. De scheidsrechters moeten vaststellen of de speler al dan niet met opzet handelde.

Het hinderen bij het nemen van een worp is ook indirect mogelijk als voor de speler die de vrije worp gaat nemen het bereiken van de bal wordt bemoeilijkt, vertraagd of belemmerd, of doet zich voor als het uitvoeren van de worp wordt belet door het blokkeren van de werprichting door een tegenstander (figuur 6), de eigenlijke beweging bij het nemen wordt verstoord (figuur 7) of door een tegenstander die een fout begaat zoals genoemd in WP 20.2. Voor het hinderen bij een strafworp, zie ook WP 22.17.]



Figuur 6

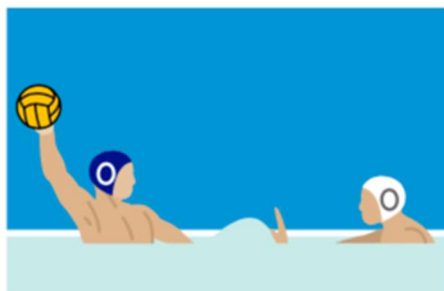


*Figuur 7*

22.6 Een poging doen om buiten het 6 metergebied een schot of worp met twee handen/armen te blokken.

22.7 Het opzettelijk water spatten in het gezicht van een tegenstander.

[Opmerking: Water spatten wordt vaak toegepast als een onsportieve tactiek, maar wordt meestal alleen maar bestraft in de duidelijke situatie wanneer de spelers van aangezicht tot aangezicht liggen (zie figuur 8). Het kan ook minder opvallend gebeuren doordat een speler met zijn arm een watergordijn produceert, daarbij de schijn wekkend alsof dit onopzettelijk gebeurt, in een poging het uitzicht te belemmeren van de tegenstander die op het punt staat op doel te schieten of om de bal te plaatsen.



*Figuur 8*

De straf voor het opzettelijk water spatten in het gezicht van een tegenstander is uitsluiting volgens WP 22.7 of een strafworp volgens WP 23.2 als de tegenstander zich binnen het 6 metergebied bevindt en tracht op doel te schieten. Bij het toekennen van een strafworp of een uitsluiting zijn slechts de positie en de acties van de aanvaller maatgevend. Het zich wel of niet binnen het 6 metergebied bevinden van de speler die de overtreding begaat, is geen bepalende factor.]

22.8 Het hinderen of op een andere manier de bewegingsvrijheid van een tegenstander die de bal niet houdt belemmeren, daarbij inbegrepen het zwemmen op de schouders, rug of benen van een tegenstander. "Houden" betekent het opnemen, vasthouden of aanraken van de bal, maar het opzwemmen (dribbelen) met de bal wordt niet als houden beschouwd.

[Opmerking: Deze regel kan ook worden toegepast om het team dat aanvalt voordeel te geven. Indien een tegenaanval bezig is waarbij er een overtreding wordt gemaakt die de aanval beperkt, moet de speler die de overtreding begaat, uitgesloten worden.

De eerste afweging die de scheidsrechter moet maken is of de tegenstander de bal houdt. Als dat het geval is, kan de speler die aanvalt niet bestraft worden voor "hinderen". Het is duidelijk dat de speler de bal "houdt" als hij deze boven water uittilt (figuur 9). De speler houdt ook de bal als hij opzwemt met de bal in zijn hand of de op het wateroppervlak drijvende bal aanraakt (figuur 10). Met de bal opzwemmen (dribbelen), als getoond in figuur 11 wordt niet als "de bal houden" beschouwd.



*Figuur 9*



*Figuur 10*



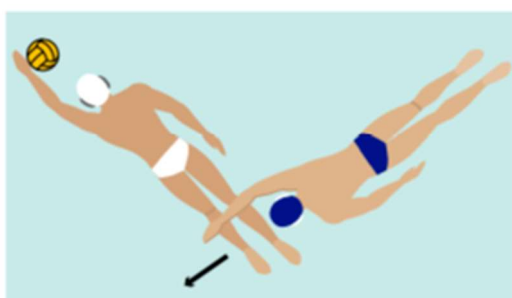
*Figuur 11*

Een gebruikelijke manier van hinderen is het kruiselings over de benen van een tegenstander zwemmen (figuur 12), om zodoende het bewegingstempo te verminderen en een normale beenactie te bemoeilijken.

Een andere vorm is om op de schouders van de tegenstander te zwemmen. Er moet ook op gelet worden dat de fout "hinderen" ook kan worden begaan door een speler die in balbezit is. Figuur 13 toont bijvoorbeeld een speler, die een hand op de bal houdt terwijl hij tracht zijn tegenstander van zich af te duwen om daardoor meer ruimte voor zichzelf te scheppen. Figuur 14 toont een speler die in balbezit is terwijl hij zijn tegenstander hindert door hem weg te duwen met zijn hoofd.

Oplettendheid wordt gevraagd bij situaties als afgebeeld in figuur 13 en figuur 14, omdat elke heftige beweging door een speler die in balbezit is kan uitmonden in slaan of zelfs grof optreden. De afgebeelde figuren zijn bedoeld ter illustratie van het hinderen zonder enige heftige beweging.

Een speler kan zelfs de overtreding "hinderen" begaan als hij de bal niet houdt of aanraakt. Figuur 15 toont een speler die met zijn lichaam en zijn armen wijd gespreid bewust zijn tegenstander blokkeert, om zodoende het bereiken van de bal onmogelijk te maken. Deze overtreding wordt vaak begaan bij de speelveldbegrenzingsen.]



*Figuur 12*



*Figuur 13*



*Figuur 14*



*Figuur 15*

*FINA Water Polo Manual:*

*Deze regel werd eerder toegepast als een gewone fout en daarom is het een belangrijke verandering, maar het verwijst alleen naar een tegenstander die de bal niet houdt. Dit moet overal in het speelveld worden toegepast en geldt niet alleen voor de midvoor-midachter situatie.*

*Evenzo, als de fout wordt begaan door een aanvaller (midvoor) tegen een verdediger (midachter) dan zal de scheidsrechter een gewone fout toekennen tegen de aanvaller, dat is een aanvallende of contrafout door de aanvaller.*

*Het beschermen van de beweging, de actie en de aanval van de speler is de sleutel voor het spelen van waterpolo. Overeenkomstig moet de scheidsrechter zeer streng zijn met het fluiten van een uitsluiting in de volgende situaties:*

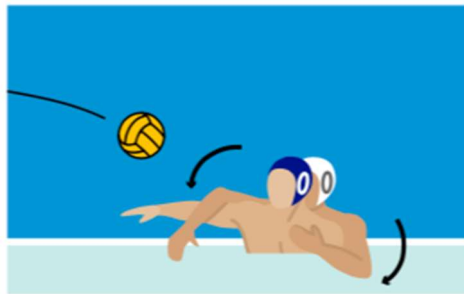
- *elke fout die de beweging van een speler verhindert zich te begeven naar het aanvalsgebied*
- *als er een pressing wordt gespeeld die de beweging van een aanvaller verhindert*
- *als er met twee handen wordt vastgehouden*
- *als het lichaam doorlopend of continu wordt aangeraakt om het vrij bewegen van een aanvaller te hinderen*
- *als er op de schouders, rug of benen van de tegenstander wordt gezwommen om de beweging te hinderen*

22.9 Het vasthouden, onderduwen of het naar zich toetrekken van een tegenstander, terwijl deze de bal niet houdt. "Houden" is het optillen, dragen of aanraken van de bal maar betekent niet het opzwemmen (dribbelen) met de bal.



[Opmerking: De correcte toepassing van deze spelregel is uitermate belangrijk zowel voor de presentatie van de wedstrijd, als om daarmee een zuiver en eerlijk resultaat te bereiken. De omschrijving van de spelregel is duidelijk en expliciet en kan slechts op één manier geïnterpreteerd worden:

Het vasthouden (figuur 16), onderduwen (figuur 17) of naar zich toe trekken (figuur 18) van een tegenstander die de bal niet houdt, is een uitsluitingsfout. Het is essentieel dat de scheidsrechters deze spelregel op een correcte wijze toepassen, en daarbij persoonlijke arbitraire interpretaties vermijden, en ervoor zorgen dat de grens naar ruw spel niet overschreden wordt. Aanvullend geldt, dat scheidsrechters er nota van moeten nemen dat het inbreuk maken op WP 22.9 binnen het 6 metergebied, waardoor een vermoedelijk doelpunt wordt voorkomen, bestraft moet worden met het toekennen van een strafworp.]



Figuur 16



Figuur 17



Figuur 18

*FINA Water Polo Manual:*

*Het vasthouden, onderduwen of het naar zich toetrekken van een tegenstander, terwijl deze de bal niet houdt, houdt ook het vasthouden van het zwempak van een andere speler in.*

*Scheidsrechters moeten het verschil tussen heren- en dameswedstrijden herkennen. Het grijpen van het badpak is een enorme factor in dameswedstrijden omdat het een oneerlijk voordeel geeft aan de speler die het badpak vasthoudt en daarom moet de straf streng zijn. Grijpen of vasthouden van een zwempak is een zware overtreding van de regels. Grijpen van het zwempak is een uitsluiting in de verdediging en contrafout in de aanval.*

- 22.10 Het op een willekeurige plaats in het veld met twee handen vasthouden van een tegenstander, wanneer deze de bal niet vasthoudt.

*FINA Water Polo Manual:*

*Het op een willekeurige plaats in het veld met twee handen vasthouden van een tegenstander. Dit is een duidelijke onderstreping van de interpretatie van WP 22.9. Een verdediger die twee handen gebruikt om een aanvaller vast te houden die de bal niet houdt moet worden uitgesloten.*

- 22.11 Bij het wisselen van balbezit, het door een verdediger maken van een overtreding op een willekeurige speler van het team in balbezit, overal op de helft van het team dat aanvalt.

[Opmerking: Deze regel moet worden toegepast wanneer een team dat balbezit verliest probeert de aanval van het andere team te onderbreken door het begaan van een fout tegen een willekeurige speler voordat deze de middenlijn is gepasseerd.]

*FINA Water Polo Manual:*

*Dit is een duidelijke onderstreping van WP 22.9 en dit wordt verder benadrukt met het toevoegen van WP 22.11 als een uitsluitingsfout. Elke fout met de bedoeling de flow van de wedstrijd te stoppen, de tegenaanval in het bijzonder, moet resulteren in een uitsluiting van de speler die de fout begaat. Dit soort fout is ook bekend als een professionele fout of tactische fout. Overal in het speelveld waar een verdediger de flow van de wedstrijd stopt door een tactische fout moet deze instructie worden toegepast.*

*Met de instructies van WP 22.8 in het achterhoofd, moet dit alleen worden toegepast bij een speler die de bal niet houdt en als de aanvaller de bal verliest en de verdediger kan niet voorkomen dat hij de aanvaller hindert in zijn actie, moet een gewone fout worden toegekend volgens deze spelregel. Als de aanvaller de bal nooit heeft gehouden of de fout wordt gemaakt met de duidelijke bedoeling de contra-aanval te stoppen moet een uitsluitingsfout worden toegekend volgens deze spelregel.*

- 22.12 Het opzettelijk trappen of slaan van een tegenstander of dreigende bewegingen maken die deze bedoeling verraden.

[Opmerking: De overtreding trappen of slaan kan zich in een aantal verschillende vormen voordoen, waarbij inbegrepen het begaan hiervan door een speler in balbezit of door een tegenstander. Balbezit hebben is niet de bepalende factor. Wat belangrijk is, is de actie van de overtreder daarbij inbegrepen het feit of hij de dreigende bewegingen maakt met de bedoeling om te trappen of te slaan ook al slaagt hij er niet in de tegenstander te raken.

Een van de meest ernstige vormen van slaan is een achterwaartse elleboogstoot (figuur 19), die ernstig letsel voor de tegenstander tot gevolg kan hebben. Eenzelfde ernstig letsel kan ontstaan als een speler opzettelijk met zijn hoofd achteruitslaat in het aangezicht van een tegenstander die vlak achter hem ligt. In dit soort omstandigheden, zal de scheidsrechter de overtreding op een rechtvaardiger manier bestraffen door toepassing van WP 22.14 (grof optreden) dan door toepassing van WP22.12.]



*Figuur 19*

- 22.13 Het zich aan wangedrag schuldig maken, daarbij inbegrepen het gebruik van onacceptabele taal, agressief of aanhoudend foutief spel, het weigeren gehoor te geven aan of tonen van gebrek aan eerbied voor de scheidsrechter of official, onoorbaar gedrag tegenover de waterpolospelregels of aanzetten tot het in diskrediet brengen van het waterpolospel. De overtreder wordt voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten, met vervanging zodra zich een van de voorvallen voordoet waarnaar in WP 22.3 verwezen wordt en hij moet de zwemzaal verlaten.

*FINA Water Polo Manual:*

*Al de verschillende punten uit deze regel moet consistent worden toegepast, in het bijzonder agressief of aanhoudend foutief spel. Bij het toepassen van deze regel kan gedrag tegen de regels, die de wedstrijd in diskrediet brengt, worden bestraft.*

*Elke vorm van wangedrag of gebrek aan eerbied van een speler tegen de scheidsrechter, in woord of door een actie, moet worden bestraft met een uitsluiting voor de verdere duur van de wedstrijd met vervanging. De scheidsrechter moet zorgvuldig het niveau van deze uitsluiting overwegen omdat het een definitieve beslissing is. Een scheidsrechter moet niet te bekrompen zijn om elke kritische blik, woord of gebaar van een speler te zien als gebrek aan eerbied, maar elke persoonlijke belediging moet aangepakt worden met deze spelregel.*

*[Opmerking: Indien een speler een overtreding maakt volgens deze regel, gedurende een rustperiode, time-out, na een doelpunt, of nadat de scheidsrechter de bal uit het water heeft genomen, zal de speler worden uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd en een vervanger mag direct deelnemen bij de herstart van de wedstrijd omdat al deze situaties worden beschouwd als een rustperiode: het spel herbegint op een normale manier.]*

*Een goede scheidsrechter is VERSTANDIG maar niet GEVOELIG.*

*Het onder controle houden van de coaches en de spelersbanken door het gebruik van gele en rode kaarten moet worden toegepast vanaf de eerste minuut van de wedstrijd, als dat nodig is, en niet alleen aan het eind van de wedstrijd.*

- 22.14 Het zich schuldig maken aan grof optreden (inbegrepen gewelddadig spel, opzettelijk trappen of slaan met de bedoeling letsel toe te brengen dan wel een poging daartoe) jegens een tegenstander of official al dan niet tijdens het spel, tijdens enig oponthoud, time-outs, na een doelpunt of in de rustperiodes tussen de speelperiodes.

Indien dit gebeurt tijdens het spel dan zal de overtreder voor de verdere duur van de wedstrijd worden uitgesloten en wordt er een strafworp toegekend aan de tegenstander. De overtreder moet de zwemzaal verlaten. De overtreder mag na 4 minuten werkelijk spel worden vervangen.

Indien dit voorval zich voordoet gedurende enig oponthoud, gedurende een time-out, na een doelpunt, of gedurende een rustperiode tussen de periodes, dan zal de speler worden uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd en moet hij de zwemzaal verlaten. Er wordt geen strafworp toegekend. De overtreder mag na 4 minuten werkelijk spel worden vervangen en het spel wordt op de normale manier hervat.

Wanneer de scheidsrechters tijdens het spel gelijktijdig fluiten voor grof optreden of gewelddadig spel voor spelers van beide teams, worden beide spelers uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd met vervanging na 4 minuten werkelijk spel. Het team dat in balbezit was, zal als eerste een strafworp nemen, gevolgd door het andere team. Na de tweede strafworp zal het team dat in balbezit was de wedstrijd hervatten met een vrije worp op of achter de middenlijn (*FINA Water Polo Manual: met 30 seconden op de schotklok*).

*FINA Waterpolo Manual:*

*Het zou met twee scheidsrechters niet mogelijk moeten zijn om situaties van geweld of grof optreden te missen. Er is met twee scheidsrechters geen excuus om situaties van geweld en grof optreden niet te zien. Als je grof optreden en geweld ziet, dan moet je altijd optreden.*

- 22.15 In het geval van gelijktijdige uitsluiting van spelers van de verschillende teams gedurende het spel, worden beide spelers voor 20 seconden uitgesloten. De schotklok wordt niet teruggezet en het spel wordt hervat met een vrije worp voor het team dat balbezit had. Indien geen van de teams balbezit had op het moment dat de gelijktijdige uitsluitingen werden toegekend, (*FINA Water Polo Manual: bijvoorbeeld als de bal na een schot dat werd gestopt door de doelverdediger drijft in 'niemandsland'*), wordt de schotklok teruggezet naar 30 seconden en wordt de wedstrijd hervat met een neutrale inworp.

*FINA Waterpolo Manual:*

*Het is belangrijk dat scheidsrechters vaststellen of er balbezit was of niet op het moment van de gelijktijdige uitsluiting.*

*De scheidsrechters moeten ervoor zorgen dat de beide uitgesloten spelers hun terugkomvak hebben bereikt voordat de bal weer in het spel wordt gebracht.*

[Opmerking: Beide spelers die volgens deze spelregel zijn uitgesloten is het toegestaan terug te keren in het speelveld bij de eerstkomende gelegenheid waarnaar in WP 22.3 wordt verwezen of bij de volgende wisseling van balbezit.

Indien twee spelers die ingevolge deze spelregel uitgesloten werden en weer mogen terugkomen, mag de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt de speler die klaarligt om weer in het speelveld te komen, het teken hiertoe geven. De scheidsrechter hoeft niet te wachten totdat allebei de spelers gereed zijn om terug te keren.]

22.16 Het op onjuiste wijze in het speelveld terugkomen door een uitgesloten speler of het op onjuiste wijze in het speelveld komen door een vervanger, daarbij inbegrepen:

- (a) zonder een teken te hebben gekregen van de secretaris of scheidsrechter;
- (b) vanaf elke andere plaats dan zijn eigen terugkomvak, behalve waar de spelregels onmiddellijke vervanging toestaan;
- (c) door te springen of zich af te zetten van de kant of wand van het bad of van het speelveld;
- (d) door de opstelling van het doel te beïnvloeden;
- (e) door het veld betreden van een vliegende wissel zonder de juiste procedure zoals vermeld in WP 5.6 te volgen.

Indien deze overtreding wordt begaan door een speler van het team dat niet in balbezit is wordt de betreffende speler uitgesloten en wordt een strafworp toegekend aan de tegenpartij. Deze speler krijgt slechts één persoonlijke fout die door de secretaris als uitsluitingsfout moet worden genoteerd.

Indien deze overtreding wordt begaan door een speler van het team dat in balbezit is wordt de betreffende speler uitgesloten en volgt er een vrije worp voor de tegenpartij.

22.17 Het storen bij het nemen van een strafworp. De speler die de overtreding begaat, wordt voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten, met vervanging zodra een van de voorvallen zich voordoet waarnaar in WP 22.3 verwezen wordt en de strafworp wordt gehandhaafd of overgenomen als dat nodig is.

[Opmerking: De meest gebruikelijke manier van storen bij het nemen van een strafworp vindt plaats doordat de tegenstander de speler die de worp neemt een trap geeft, net op het moment dat de worp wordt genomen. Het is voor de scheidsrechters essentieel om zich ervan te verzekeren dat alle spelers op minstens 2 meter afstand van de nemer liggen, om daarmee te voorkomen dat een dergelijk storen kan optreden. De scheidsrechter zal ook toestaan dat het team dat verdedigt het eerst de gelegenheid krijgt om positie te kiezen.]

22.18 Het door de verdedigende doelvrediger weigeren de juiste plaats op de doellijn in te nemen bij het nemen van een strafworp, na eenmaal door de scheidsrechter verzocht te zijn dit te doen. Een andere speler van het team dat verdedigt mag de plaats van de doelvrediger innemen doch zonder diens voorrechten en beperkingen.

*FINA Waterpolo Manual:*

*Als de scheidsrechter in de wedstrijd één waarschuwing heeft gegeven, dan is het niet noodzakelijk om de waarschuwing opnieuw te herhalen en de doelvrediger mag worden uitgesloten voor 20 seconden bij de volgende keer dat hij weigert de juiste plaats op de doellijn in te nemen.*

22.19 Als een speler wordt uitgesloten begint de uitsluitingsperiode direct nadat de bal de hand van de speler die de vrije worp neemt heeft verlaten of bij een neutrale inworp zodra de bal wordt aangeraakt.

22.20 Als een uitgesloten speler zich opzettelijk bemoeit met het spel, daarbij inbegrepen het veranderen van de opstelling van het doel, wordt een strafworp toegekend aan de tegenpartij en een aanvullende persoonlijke fout genoteerd tegen de uitgesloten speler. Als een uitgesloten speler geen aanstalten maakt om het speelveld nagenoeg onmiddellijk te verlaten, kan de scheidsrechter dit beoordelen als opzettelijk bemoeien met het spel volgens deze spelregel.

*FINA Waterpolo Manual:*

*Midvoor positie*

*De scheidsrechter moet de midvoor de kans geven te schieten. Als de midvoor de bal heeft, moet je je fluiten een klein beetje vertragen. Het is beter om een mogelijkheid te geven om te schieten dan om voor een uitsluiting te fluiten.*

*Voor elke achterwaartse beweging van de midvoor buiten de schouderlijn, en in het bijzonder uit het water, moet een contrafout worden toegekend aan de verdediger.*

*Een gewone fout is een optie op de midvoorpositie als er geen onmiddellijke dreiging is om te scoren, of als er twee of meer verdedigers in de buurt zijn. In deze situatie heeft de scheidsrechter dit alternatief net zoals het fluiten van een uitsluiting of niet fluiten.*

*Algemene observaties*

*Als een speler onder water is als de scheidsrechter een vrije worp toekent en het fluitsignaal mogelijk niet heeft gehoord, zal de scheidsrechter het fluitsignaal onmiddellijk herhalen als de speler boven water is gekomen.*

*In het geval van water spatten is het de positie van de aanvaller die bepaald of een strafworp of uitsluiting wordt toegekend. Als de aanvaller binnen het 6 metergebied is en een waarschijnlijk doelpunt wordt voorkomen door water spatten van een verdediger, is dit een strafworp, ongeacht of de verdediger binnen of buiten het 6 metergebied is. In alle andere gevallen is een uitsluiting de juiste beslissing.*

*Als de bal in vlucht is richting een aanvaller, moet onderduwen door een verdediger worden bestraft met een uitsluiting. Als de aanvaller de bal verliest of de kans verliest de bal te ontvangen door een gewone fout van de verdediger, zal de scheidsrechter een vrije worp toekennen.*

*Contact tussen tegenstanders is toegestaan.*

*De scheidsrechters zullen het toestaan dat tegenstanders om hun positie strijden en ze zullen alleen ingrijpen om een fout van een speler van het team dat in balbezit is te bestraffen of om een uitsluitingsfout toe te kennen of in bepaalde omstandigheden een gewone fout.*

*Een uitgesloten speler moet het speelveld onmiddellijk verlaten zonder een interventie en/of probleem voor het team in balbezit te veroorzaken: als de uitgesloten speler niet nagenoeg onmiddellijk begint met het verlaten van het speelveld en/of zich bemoeit met het spel, zal de scheidsrechter een strafworp toekennen aan de tegenstander.*

## **WP 23 Strafwerpfouten**

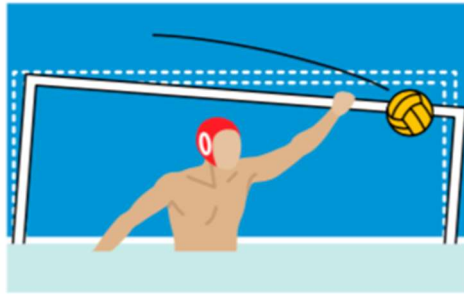
- 23.1 Het is een strafwerpfout om een van de navolgende overtredingen te begaan (WP 23.2 t/m WP 23.9). Deze worden bestraft met het toekennen van een strafworp aan de tegenpartij.
- 23.2 Het door een verdediger begaan van elke fout binnen het 6 metergebied waardoor vermoedelijk een doelpunt wordt voorkomen.

[Opmerking: In aanvulling op de andere overtredingen waarbij een vermoedelijk doelpunt wordt voorkomen, is een overtreding volgens deze spelregel:

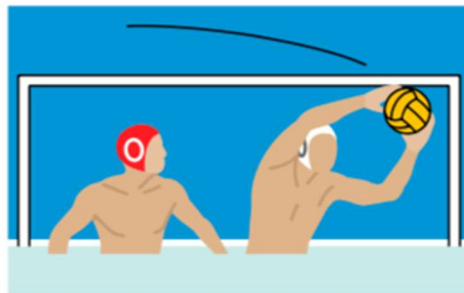
- (a) het door een doelverdediger of andere verdediger naar beneden halen of het op een andere manier verplaatsen van het doel (figuur 20);
- (b) het door een verdediger pogen een schot of worp met twee handen/armen te blokkeren (figuur 21);
- (c) het door een verdediger spelen van de bal met gebalde vuist (figuur 22);
- (d) het door een doelverdediger of een andere verdediger onder water duwen van de bal als men wordt aangevallen.

Het is belangrijk om er nota van te nemen dat, terwijl de fouten als hierboven beschreven en andere fouten zoals vasthouden, terugtrekken, hinderen enz. onder normale omstandigheden bestraft zouden worden met een vrije

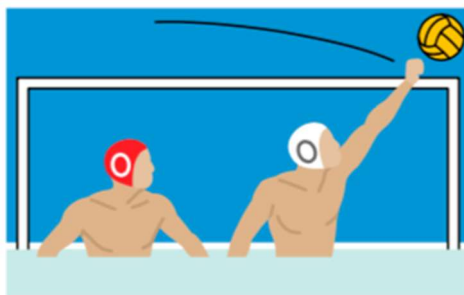
worp (en met uitsluiting indien van toepassing), dit strafworfouten worden zodra deze door een verdediger binnen het 6 metergebied worden begaan, omdat anders een vermoedelijk doelpunt gemaakt zou zijn.]



Figuur 20



Figuur 21



Figuur 22

*FINA Waterpolo Manual:*

*Als er een strafworp is toegekend zal één van de scheidsrechters gedurende de strafworpprocedure de spelers (van het aanvallende en het verdedigende team) in het oog houden. De andere scheidsrechter zal op de andere spelers in het speelveld letten.*

*In aanvulling op wat staat beschreven in WP 24 moet met het volgende rekening worden gehouden:*

- *De doelverdediger mag niet van zijn plaats op de doellijn komen totdat de scheidsrechter op zijn fluit heeft geblazen. Na het fluitsignaal mag hij naar voren bewegen, springen etc.*
- *Geen van de spelers buiten het 5 metergebied mag in dit gebied komen of de strafworpnemer naderen voordat de bal de hand van de strafworpnemer heeft verlaten. Als de bal de hand van de strafworpnemer heeft verlaten, mogen de verdedigers van hun positie bewegen omdat de bal vrij is.*

*In het geval dat een verdediger hindert voordat de bal de hand van de strafworpnemer heeft verlaten, zal de scheidsrechter WP 22.17 toepassen.*

*Deze regel zegt duidelijk 'ELKE FOUT BEGAAN' en dit is inclusief fouten die in andere situaties alleen als gewone fouten worden beschouwd. De meest belangrijke beslissing is om te beslissen wat 'vermoedelijk' is. De uitleg die al vele jaren wordt gebruikt, is dat de aanvaller met zijn gezicht naar het doel moet liggen of bewegingen moet maken naar het doel, zowel in balbezit als in afwachting van een pass zodat de speler kan schieten.*

*Het is soms kritisch om snel te beslissen of de aanvaller de bal loslaat en de verdediger de aanvaller loslaat op min of meer hetzelfde moment.*

*Het is de scheidsrechter die moet besluiten of het een luie aanvaller of een goede acteur is (simulant) die een strafworp wil als een cadeau, of dat het een aanvaller is die wil scoren en nog gehinderd wordt om dat te doen door een fout.*

*Deze situatie kan gebeuren zowel na een worsteling tussen de midvoor en zijn verdediger als bij een speler die inzwemt. Maar de toepassing is duidelijk, aan de zijkant (niet naar het doel zwemmend) of in een positie met de rug naar het doel, kan de scheidsrechter alleen van een vermoedelijk doelpunt uitgaan en een strafworp toekennen als de doelverdediger helemaal uit zijn doel is (dit is de bovengenoemde uitzondering).*

*Een positie voor of zwemmen naar het doel houdt in dat het absoluut verboden is een gewone fout toe te kennen aan de aanvaller. Dit principe moet ook worden toegepast aan de zijkant als de speler in een goede positie is om te scoren. Omdat dit een gevaarlijke positie is voor een verdediger wordt de aanvaller vaak vastgehouden door de verdediger, hetgeen een uitsluitingsfout betekent, terwijl een verdediger doorgaans alleen gewone fouten probeert te begaan als de aanvaller met zijn rug naar het doel ligt.*

*Er moet altijd een strafworp worden toegekend als een fout, begaan door een verdediger in het 6 metergebied, een vermoedelijk doelpunt voorkomt en in de andere situaties beschreven in WP 23.2 tot WP 23.8.*

*De scheidsrechter zal echter **geen** strafworp toekennen als:*

- *de aanvaller met zijn rug naar het doel ligt*
- *de bal rechtmatig wordt onderschept door een verdediger of de bal slecht is geplaatst (inclusief een bal die te hoog is); of*  
*(in deze situaties zal de scheidsrechter niets toekennen aan de aanvaller, zelfs als er een fout op de speler wordt gemaakt)*
- *de aanvaller niet in de positie is om een vermoedelijk doelpunt te scoren.*

*Als de aanvaller die de bal houdt, voor het doel om de verdediger draait, wordt geen overtreding begaan. Als de aanvaller de bal loslaat en de verdediger de aanvaller daarna onmiddellijk loslaat, wordt ook geen overtreding begaan.*

*Als de aanvaller de bal echter probeert te heroveren en dat wordt voorkomen door een fout van de verdediger wordt een strafworp toegekend.*

*Verduidelijking:*

*In het 6 metergebied, in een 'vermoedelijk doelpunt positie' en met de intentie te scoren:*

- *Als een aanvaller met de intentie om te schieten voor een verdediger ligt en naar het doel beweegt is het de verdediger niet toegestaan een fout te begaan zonder een mogelijke strafworp weg te geven aan de aanvaller.*
- *Dit is het tegenhouden van een vermoedelijk doelpunt en valt binnen de betekenis van WP 23.2. De enige manier om in deze situatie van achteren te verdedigen, is dat de verdediger alleen contact met de bal maakt.*
- *Dit zal de situatie uitsluiten dat de scheidsrechter besluit en aangeeft dat 'de bal in de hand was', dat we in het verleden veel zagen en in veel gevallen niet correct was.*
- *De scheidsrechter zal het fluitsignaal vertragen om te zien of de speler de actie af kan maken.*
- *Als de speler de actie niet af kan maken, moet de scheidsrechter deze regel toepassen.*

*Als de aanvaller voor het doel is met de bal op het water en zijn hand bovenop de bal en de doelverdediger drukt in deze situatie de hand en de bal onder water, dan is dit correct. De doelverdediger valt aan van voren en niet van achteren. In deze situatie mag geen strafworp worden toegekend, maar een vrije worp in het voordeel van de doelverdediger.*

*Het is belangrijk om te overwegen of de aanvaller de pass had kunnen bereiken als de fout niet was gemaakt. Geef geen strafworp voor een slechte pass.*

*Na het toekennen van een strafworp is het niet toegestaan te wisselen vanuit het terugkomvak of vanuit de vliegende wisselzone voordat de strafworp is genomen.*

- 23.3 Een verdediger, die binnen het 6 metergebied een tegenstander trapt of slaat of een als grof optreden te kwalificeren handeling begaat. In het geval van grof optreden, wordt de overtreder tevens uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd en een vervanger mag na het verstrijken van vier minuten werkelijk spel weer in het speelveld komen, aanvullend op het toekennen van de strafworp. Indien de overtreder de doelverdediger is, mag de reserve doelverdediger worden gewisseld voor een andere speler conform WP 5.6.
- 23.4 Het door een uitgesloten speler opzettelijk bemoeien met het spel, daarbij inbegrepen het veranderen van de opstelling van het doel.
- 23.5 Het door een doelverdediger of andere verdediger helemaal naar beneden halen van het doel met het oogmerk een vermoedelijk doelpunt te voorkomen. De overtreder wordt tevens voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten, met vervanging zodra zich een van de voorvallen voordoet waarnaar in WP 22.3 verwezen wordt.
- 23.6 Het door een speler of vervanger die krachtens de spelregels op dat moment geen recht tot deelnemen heeft, in het speelveld komen. De overtreder wordt tevens voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten met vervanging. De vervanger mag het speelveld inkomen na de eerstvolgende gebeurtenis waarnaar verwezen wordt in WP 22.3.
- 23.7 Het door de coach of een willekeurige teamofficial van het team dat niet in balbezit is, aanvragen van een time-out., Er zal geen persoonlijke fout worden genoteerd voor deze overtreding.

*FINA Waterpolo manual*

*Het team dat een time-out aanvraagt terwijl het niet in balbezit is, verliest één time-out van het totaal aantal time-outs en er zal een strafworp worden toegekend aan de tegenstander.*

- 23.8 Het door de coach, een willekeurige teamofficial of speler ondernemen van elke actie met de intentie om een mogelijk doelpunt te voorkomen of het spel te vertragen. Er zal geen persoonlijke fout worden genoteerd voor deze overtreding van de coach of teamofficial.

*FINA Waterpolo manual*

*Het bovenstaande geldt voor personen die zich niet in het water bevinden. Elke speler in het water zal voor elke actie die is bedoeld om een vermoedelijk doelpunt te voorkomen of de wedstrijd te vertragen een persoonlijke fout ontvangen gerelateerd aan de strafworp die door hem of haar is veroorzaakt.*

*Het spel vertragen betekent dat het spel bezig is en als een coach, teamofficial of speler een actie onderneemt met de intentie om een vermoedelijk doelpunt te voorkomen of het spel te vertragen, moet een strafworp worden toegekend aan de tegenstander.*

*Het spel vertragen heeft geen betrekking op een rustperiode zoals tussen de perioden of na een time-out. Een coach die het spel vertraagt aan het eind van een rustperiode of na een time-out (bijvoorbeeld doordat zijn team niet op tijd klaarligt) moet een gele kaart ontvangen, maar er wordt geen strafworp toegekend.*

*Voorbeeld 1: Deze regel moet ook worden toegepast in de situatie dat een verdediger opzettelijk het spel vertraagt zoals wanneer het team dat aanvalt een 6-5 voordeel heeft met nog beperkte tijd te spelen en de verdediger de bal voor de hervatting van het spel opzettelijk weggooit naar een positie in het veld die het team dat aanvalt onmogelijk maakt om in de resterende tijd een scoringskans tot stand te brengen of te creëren. In deze situatie moet een strafworp aan de tegenstander worden toegekend.*

*Voorbeeld 2: Deze regel moet ook worden toegepast in de situatie dat een verdediger een actie maakt zoals een fout op een aanvaller buiten het 6 metergebied en de bal opzettelijk in het 6 metergebied duwt, waardoor de mogelijkheid tot een direct schot wordt ontnomen. Als er een 'vermoedelijk doelpunt situatie' is, zonder*



*verdedigers, met uitzondering van de doelverdediger in de lijn van het schot, moet een strafworp worden toegekend.*

- 23.9 Het door een verdediger, van achteren hinderen van een aanvaller binnen het 6 metergebied indien de aanvaller zijn gezicht naar het doel heeft en een doelpoging doet, tenzij de verdediger slechts de bal raakt. Wanneer de acties van de verdediger voorkomen dat de aanvaller kan schieten, moet ook een strafworp worden toegekend.

[Opmerking: De scheidsrechters moeten een strafworp toekennen tenzij de aanvaller scoort.]

- 23.10 Wanneer tijdens de laatste minuut van de wedstrijd een strafworp wordt toegekend mag de coach van het team dat de strafworp moet nemen er voor kiezen in balbezit te blijven en wordt een vrije worp toegekend. De tijdwaarnemer zal in dit geval de schotklok terugzetten naar 30 seconden en de wedstrijd wordt herstart als na een time-out.

[Opmerking: Het is de verantwoordelijkheid van de coach om onmiddellijk duidelijk kenbaar te maken of het team het balbezit wil behouden overeenkomstig deze regel.]

*FINA Water Polo Manual:*

*Schoppen, Slaan, Grof optreden*

*Alle scheidsrechters moeten er rekening mee houden dat schoppen, slaan, of grof optreden ALTIJD een strafworp is. Het maakt niet uit waar het zich voordoet in het 6 metergebied.*

*In de regels zijn drie soortgelijke maar verschillende typen van uitsluitingen (WP 22.12; WP 22.13 en WP 22.14), met drie verschillende sancties voor schoppen, slaan, agressief of aanhoudend foutief spel en grof optreden. Omdat in WP 22.12 en WP 22.14 het criterium 'intentie' wordt genoemd, is het verschil tussen deze fouten de mate van de zwaarte van de fout. Aan de andere kant is het criterium om het verschil tussen geweld en grof optreden te onderscheiden, de intentie om een blessure te veroorzaken.*

*De speler die is uitgesloten voor grof optreden moet het zwembad verlaten.*

## **WP 24 Strafwerpen**

- 24.1 Een strafworp wordt genomen door een willekeurige speler van het team aan wie de strafworp is toegekend, vanaf een willekeurig punt van de 5 meterlijn van de tegenpartij.

*FINA Waterpolo Manual*

*Het is belangrijk dat scheidsrechters ervoor zorgen dat de strafworp wordt genomen op de 5 meterlijn van de tegenstander omdat er een tendens is dat de speler die de strafworp neemt naar voren beweegt tijdens het nemen, waardoor het schot eigenlijk binnen het 5 metergebied van de tegenstander plaatsvindt.*

*Gedurende het nemen van de strafworp, afhankelijk of de strafwornemer rechts- of linkshandig is, zal één scheidsrechter het strafworpgebied en de uitvoering van de strafworp in de gaten houden. De andere scheidsrechter zal op de andere spelers in het speelveld letten.*

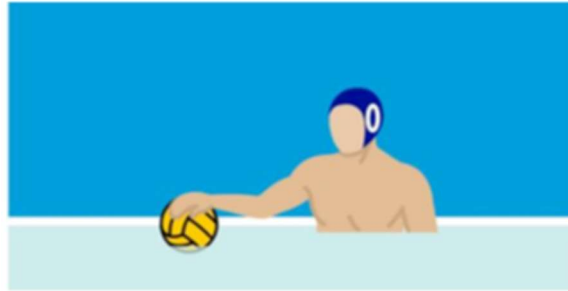
- 24.2 Alle spelers verlaten het 5 metergebied en bevinden zich op tenminste 2 meter afstand van de speler die de strafworp neemt. Aan iedere kant van de speler die de strafworp neemt, zal het eerst een speler van het team dat verdedigt de gelegenheid krijgen positie te kiezen. De verdedigende doelverdediger stelt zich op tussen de doelpalen met geen enkel lichaamsdeel dat zich boven water bevindt over de doellijn. Zou de doelverdediger uit het water zijn, dan mag een andere speler de plaats van de doelverdediger innemen maar zonder diens voorrechten en beperkingen.

- 24.3 Als de scheidsrechter, die de strafworp laat nemen, zich ervan heeft overtuigd dat de spelers zich op de juiste plaats bevinden, geeft hij met een fluitsignaal en het gelijktijdig omlaag bewegen van zijn arm van een verticale naar een horizontale stand aan, dat de worp genomen kan worden.

[Opmerking: Het gelijktijdig naar beneden bewegen van de arm met het geven van het fluitsignaal maakt het onder alle omstandigheden mogelijk, zelfs te midden van het lawaai van de toeschouwers, om de worp uit te voeren overeenkomstig de spelregels. Wanneer de arm wordt geheven zal de speler die de worp neemt zich concentreren, omdat hij weet dat het fluitsignaal onmiddellijk daarop zal volgen.]

- 24.4 De speler die de strafworp gaat nemen moet in balbezit zijn en gooit ogenblikkelijk in een ononderbroken beweging rechtstreeks naar het doel. De speler kan het nemen van de worp beginnen met het uit het water tillen van de bal (figuur 23) of door de bal in de geheven hand te houden (figuur24). De bal mag naar achteren bewogen worden als voorbereiding op een voorwaartse worp echter onder de voorwaarde dat de doorgaande beweging niet onderbroken mag worden alvorens de bal de hand van de nemer verlaat.

[Opmerking: Er staat niets in de spelregels dat de speler belet om de strafworp met zijn rug naar het doel te nemen en zich daarbij te bedienen van een halve of hele draai.]



*Figuur 23*



*Figuur 24*

- 24.5 Als de bal van de doelpalen, dwarslat of de doelverdediger terugspringt, blijft hij in het spel en is het niet nodig dat een andere speler de bal nog speelt of aanraakt voordat er een doelpunt kan worden gemaakt.
- 24.6 Als precies op hetzelfde moment dat de scheidsrechter een strafworp toekent, de tijdopnemer fluit voor het einde van de speelperiode, dan moeten alle spelers behalve de speler die de strafworp neemt en de verdedigende doelverdediger het water verlaten, voordat de strafworp genomen wordt. In dit geval is het spel onmiddellijk beëindigd indien de bal terugstuit van de doelpalen, doordat of de doelverdediger.

## **WP 25 Persoonlijke fouten**

- 25.1 Er wordt een persoonlijke fout genoteerd tegen elke speler, die een uitsluitings- of strafworfout begaat. De scheidsrechter geeft het capnummer van de overtreder door aan de secretaris.
- 25.2 Bij het ontvangen van een derde persoonlijke fout, wordt de speler voor de verdere duur van de wedstrijd uitgesloten met vervanging zodra zich een van de voorvallen voordoet waarnaar in WP 22.3 verwezen wordt. Als de derde persoonlijke fout een strafworfout is, moet de vervanger onmiddellijk in het speelveld komen.

## **WP 26 Ongeval, letsel of ziekte**

- 26.1 Het is een speler gedurende het spel slechts toegestaan het water te verlaten of te zitten of staan op de treden of de zijkanten van het zwembad in het geval van een ongeval, letsel of ziekte of met toestemming van de scheidsrechter. Een speler die legitiem het water heeft verlaten, mag bij een onderbreking van het spel, met toestemming van een scheidsrechter, terugkeren via het eigen terugkomvak.
- 26.2 In het geval dat een speler tijdens de wedstrijd een bloedende wond oploopt, gelast de scheidsrechter de speler onmiddellijk het water te verlaten, met het onmiddellijke inkomen van een vervanger en de wedstrijd zal zonder

onderbreking worden voortgezet. Zodra het bloeden bij de gewonde speler geheel gestelpt is, is hij weer gerechtigd om als vervanger aan de wedstrijd deel te nemen.

- 26.3 In het geval van ongeval, letsel of ziekte anders dan een bloedende wond, kan de scheidsrechter, naar zijn goeddunken, het spel gedurende maximaal drie minuten onderbreken. In dat geval deelt hij de tijdopnemer mee wanneer de onderbrekingsperiode ingaat.
- 26.4 Mocht het spel stilgelegd worden vanwege een ongeluk, letsel, ziekte, een bloedende wond of een andere onvoorziene reden, dan brengt het team, dat op het moment van de onderbreking in balbezit was, de bal bij de spelhervatting in het spel op de plaats waar de bal zich bevond voor de onderbreking.
- 26.5 Behalve onder de omstandigheden als omschreven in WP 26.2 (bloeden) zal het de speler niet zijn toegestaan verder aan het spel deel te nemen als een vervanger in het veld is gekomen.

*FINA Water Polo Manual:*

*De aandacht van de scheidsrechters wordt gevraagd voor de speciale situatie dat een speler bloedt. De scheidsrechter zal het spel stoppen om de speler toe te staan het water te verlaten.*

*Het is een vervanger toegestaan onmiddellijk aan het spel deel te nemen. Als de speler is behandeld en het bloeden is gestopt, mag de speler terugkeren in de wedstrijd onder de gewone regels van vervanging.*

*Bijlage met observaties en verduidelijkingen*

*FINA beoogt dat waterpolo een dynamische, snelle, creatieve en 'flowing' teamsport is waar, door de juiste toepassing en interpretatie van de regels, statische en al te fysieke situaties uit de wedstrijd verdwijnen om zo het plezier van de speler en de toeschouwer te vergroten.*

*De scheidsrechters hebben een centrale rol om het bovenstaande te bereiken: zij controleren de wedstrijd door het toepassen van de regels van onze sport en oordelen over overtredingen van de regels. Zij zijn een onpartijdige rechter. Dit impliceert een verplichting om te fungeren met consistentie, accuraatheid, objectiviteit en de hoogste mate van integriteit.*

*FINA biedt management, leiderschap en begeleiding evenals toezicht voor, gedurende en na competities.*

*Waterpolo is een bijzonder moeilijke sport om te fluiten: niet alleen moet de scheidsrechter de regels toepassen, maar nog belangrijker, zij moeten de geest van deze regels en de betekenis en het doel erachter begrijpen.*

**1. Begrip van het spel**

*Het is essentieel voor de scheidsrechter om de acties gedurende de wedstrijd juist te beoordelen: om er begrip en gevoel voor te hebben. Zonder dit begrip, in het bijzonder in de context van een specifieke spelsituatie, is het erg moeilijk om de juiste beslissing te nemen.*

*Elke inbreuk op de regels moet worden beoordeeld en voor worden gefloten, of niet voor worden gefloten, in relatie tot de actie, de wedstrijd en het beoogde doel van onze sport zoals genoemd in het begin van deze bijlage.*

**2. Consistentie**

*Consistentie is het belangrijkste kenmerk van elke scheidsrechter. Voor vergelijkbare of identieke spelsituaties moet gedurende de gehele wedstrijd op dezelfde manier worden gefloten*

**3. Helderheid**

*Spelers, coaches en toeschouwers moeten begrijpen voor wat voor soort fout de scheidsrechter heeft gefloten en waarom. Ook hier is consistentie gedurende de gehele wedstrijd van belang.*

**4. Samenwerking en coördinatie tussen de scheidsrechters**

*De scheidsrechters moeten voor de wedstrijd, in de rustperiodes en na de wedstrijd met elkaar praten; ze zijn het eens hoe ze het speelveld zullen verdelen en welke scheidsrechter welke gebieden beoordeelt evenals de overgangen.*

*Scheidsrechters zullen zich in principe niet bemoeien met acties in het gebied van hun collega: dat is om te voorkomen dat er verwarring ontstaat welke scheidsrechter, welk gebied beoordeelt. Interventie kan je collega gemakkelijk in diskrediet brengen en het kan spanning veroorzaken tussen de twee scheidsrechters, evenals verwarring bij spelers, coaches en toeschouwers. Elk probleem moet besproken worden aan het einde van de periode.*

**5. Gewelddadig spel en Grof optreden**

*WP 22.13 moet altijd worden toegepast: consequent met betrekking tot alle verschillende situaties binnen deze regel, in het bijzonder aanhoudend of agressief spel*

*Het is onacceptabel dat met twee scheidsrechters situaties van gewelddadig spel of grof optreden niet worden gezien en daarom niet voor gefloten. Er moet voor elk gewelddadig spel of grof optreden worden gefloten. Dit betekent ook voor situaties in het gebied dat je collega beoordeelt: er moet altijd voor gewelddadig spel en grof optreden worden gefloten.*

**6. Het fluiten voor uitsluitingen**

- a) *Fluit alleen voor uitsluitingen voor overtredingen van de regels die daadwerkelijk verdienen om met een uitsluiting te worden bestraft.*
- b) *Bij het fluiten voor een uitsluiting bestraft de scheidsrechter de speler die een overtreding begaat voor het wegnemen van het voordeel van het team dat aanvalt.*
- c) *Er moet voor een uitsluiting worden gefloten als een fout duidelijk het voordeel of de mogelijkheid voor de aanvaller om te schieten of te bewegen naar het doel, wegneemt*
- d) *Als er een fout wordt gemaakt, maar de aanvaller bevindt zich niet in de positie als beschreven bij c), kan er een gewone fout worden toegekend om balverlies voor de aanvaller te voorkomen.*
- e) *Voor fouten die geen verband houden met de wedstrijd moet niet worden gefloten: dit geldt voor gewone fouten, aanvallende fouten en uitsluitingsfouten.*

7. *Voordeel: stop de flow van de wedstrijd niet*
- Als er een gewone fout of uitsluitingsfout (en in sommige situaties een strafworfout) wordt gemaakt, maar de aanvaller kan de actie om te schieten of naar het doel te bewegen continueren, moet de scheidsrechter de actie door laten gaan: geef voordeel. Fluit alleen voor de fout als de aanvaller niet langer in staat is de actie te continueren.*
  - De mogelijkheid om de actie af te ronden verbetert ons spel en is daarom een doelstelling van de scheidsrechter*
  - Fluit niet voor fouten die geen invloed hebben op de wedstrijd. Dit is onnodig en het beïnvloedt de positieve flow van de wedstrijd.*
8. *Strikte toepassing van WP 22.8: Het hinderen of op een andere manier de bewegingsvrijheid van een tegenstander die de bal niet houdt belemmeren, daarbij inbegrepen het zwemmen op de schouders, rug of benen van een tegenstander.*
- Om het vrij bewegen van een tegenstander te beschermen zijn de actie en de flow van de wedstrijd een sleutelbegrip in waterpolo*
  - Strikte toepassing van deze regel is nodig in de volgende situaties:*
    - Elke fout die het vrij bewegen van een aanvaller richting het doelgebied voorkomt*
    - Het tactische spel van pressing waarbij vrij bewegen wordt belemmert*
    - Het gebruik van twee handen om vast te houden*
    - Continue of frequent contact met het lichaam van de tegenstander, wat vrij bewegen belemmert*
    - Op of over de schouders, rug of benen van de tegenstander zwemmen, waardoor vrij bewegen wordt belemmerd.*
9. *Midvoor met bal*
- De scheidsrechter moet de midvoor de kans geven om te schieten. Als de midvoor controle heeft over de bal, moet je je fluiten vertragen: het is beter om een mogelijkheid te geven om te schieten en te scoren dan om voor een uitsluiting te fluiten (en in sommige situaties voor een strafworp).*
  - Bewegingen van de midvoor buiten zijn schouderlijn, en in het bijzonder uit het water, tegen de verdediger moet worden bestraft met een aanvallende fout.*
  - Het toekennen van een gewone fout is een optie als de midvoor geen directe mogelijkheid heeft om te schieten of als er twee of meer verdedigers zijn betrokken bij de situatie: uiteraard moet er wel een gewone fout worden begaan. Vaak fluiten scheidsrechters voor alles of niks: er is een tussenweg.*
10. *Aanvallende (of contra) fouten*
- Als er voor een contrafout wordt gefloten, moet de scheidsrechter er zeker van zijn dat de teams de situatie duidelijke begrijpen om verwarring te voorkomen: dit door het juiste gebruik van de fluit en de signalen.*
  - Fluit niet voor contrafouten die geen invloed op de wedstrijd hebben. Dit is onnodig en het beïnvloedt de positieve flow van de wedstrijd.*
  - Fluit niet voor een aanvallende fout als een speler vanuit de perimeter in het doelgebied probeert te komen.*  
*Opmerking: het is bijna onmogelijk om te bewegen zonder contact tussen spelers: dit hoort bij waterpolo. In een situatie waar er contact is, moet de scheidsrechter de actie voordeel geven, de aanval. Prioriteit moet aan de beweging van de aanvaller worden gegeven.*
11. *Vasthouden van badkleding*  
*De scheidsrechters moet het verschil tussen heren- en dameswedstrijden begrijpen en herkennen. Helaas is het grijpen en vasthouden van het badpak een enorme factor in dameswedstrijden: dit omdat het een voordeel geeft aan de speler die het badpak vasthoudt. Dit voordeel is echter oneerlijk en een inbreuk op de regels van het spel; de straf moet dan ook overeenkomstig zijn.*

*Grijpen van het badpak is een uitsluiting als het wordt gedaan door een verdediger en een contrafout wanneer het wordt gedaan door een aanvaller.*

*Sleutelwoorden o de wedstrijd in goede banen te leiden:*

- *Bescherm de beweging*
- *Bestraf hinderen*

*Overige verduidelijkingen*

- *Na een snelle balwisseling gaat de uitgesloten speler, zonder het speelveld te hebben verlaten, in de aanval met zijn team.*  
*Deze situatie is erg zeldzaam en er is geen spelregel die exact beschrijft wat er moet gebeuren. In overeenstemming met de geest van de regels moet het volgende worden toegepast, al is de beschrijving van de regel niet precies gelijk:*
  - *Als de uitgesloten speler zich niet met het spel bemoeit, moet het worden uitgelegd volgens WP 22.16 (onjuist terugkomen)*
  - *Als de speler zich met het spel bemoeit moet WP 23.4 (strafworp) worden gebruikt.*

- *Wisseling van de doelverdediger bij een uitsluiting voor 20 seconden en bij een uitsluiting voor grof optreden: In alle situaties zal de wisseling van een doelverdediger door een reserve doelverdediger na een uitsluiting worden toegestaan als het in overeenstemming is met de regels.*
- *De volgende onderbrekingen worden gezien als rustperiode:*
  - a. de rust tussen perioden*
  - b. time-out*
  - c. de tijd nadat er een doelpunt is gemaakt en voor het herbegin na een doelpunt*
  - d. als een scheidsrechter de bal uit het water haalt voor een blessure, vervanging van een cap, video reviews etc,*

## **BIJLAGE A: INSTRUCTIES BIJ "LEIDING DOOR TWEE SCHEIDSRECHTERS"**

- 1 De scheidsrechters hebben de algehele leiding van de wedstrijd en hebben gelijke bevoegdheden om voor fouten te fluiten en om strafworpen toe te kennen. Verschil van mening tussen de scheidsrechters is nimmer grond voor een protest of beroep.
- 2 De instantie die de scheidsrechters aanstelt heeft de bevoegdheid om de zijde van het zwembad te bepalen waaraan elk van de scheidsrechters zal fungeren. Scheidsrechters wisselen voor het begin van elke speelperiode van zwembadzijde wanneer de teams niet van speelhelft wisselen.
- 3 Bij het begin van de wedstrijd en elke periode nemen de scheidsrechters plaats op elk van de 6 meterlijnen. Het beginsignaal van de wedstrijd wordt gegeven door de scheidsrechter die aan de zijde van de jurytafel fungeert.
- 4 Na een doelpunt wordt het beginsignaal gegeven door de scheidsrechter die de leiding had bij de aanvallende situatie toen het doelpunt werd gemaakt. Voor het herbegin vergewissen de scheidsrechters zich ervan dat eventuele vervangingen doorgevoerd zijn.
- 5 Elke scheidsrechter heeft de bevoegdheid om voor fouten te fluiten op elk gedeelte van het speelveld maar elke scheidsrechter zal zijn primaire aandacht richten op de offensieve situatie bij aanvallen op het doel aan zijn rechterhand. De scheidsrechter die de aanvallende situatie niet beoordeelt (de verdedigende scheidsrechter) kiest een positie die zich niet dicht bij het doel bevindt waarop de aanval wordt uitgevoerd, dan de speler van het team dat aanvalt die het verst van het doel ligt.
- 6 Bij het toekennen van een vrije worp, doelworp of hoekworp, fluit de scheidsrechter die de beslissing neemt en wijzen beide scheidsrechters in de richting waarheen het team speelt die de vrije worp mag nemen. Hierdoor zien de spelers die zich in de verschillende delen van het speelveld bevinden snel aan welk team de worp is toegekend. De scheidsrechters maken gebruik van de tekens weergegeven in bijlage B, om de overtreding aan te geven waar zij voor fluiten.
- 7 Als naar de mening van de scheidsrechter een speler volhard in onsportief spel of simuleren zal de scheidsrechter het overtredende team een gele kaart geven en dit aangeven aan de speler die de overtreding begaat. Indien de actie zich herhaalt zal de scheidsrechter de speler een rode kaart geven, goed zichtbaar voor het speelveld en de jurytafel, omdat dit wangedrag is. De scheidsrechter zal dan het capnummer van de uitgesloten speler doorgeven aan de jurytafel.
- 8 Het teken voor het nemen van een strafworp wordt gegeven door de aanvallende scheidsrechter, met dien verstande dat de speler die de worp met zijn linkerhand wil nemen aan de verdedigende scheidsrechter mag vragen om het teken te geven.
- 9 Als beide scheidsrechters gelijktijdig vrije worpen toekennen aan hetzelfde team, wordt de worp toegekend aan de speler die de worp heeft toegekend gekregen door de aanvallende scheidsrechter.
- 10 Als gelijktijdig gewone fouten worden toegekend maar voor verschillende teams wordt een neutrale inworp gegeven, te nemen door de aanvallende scheidsrechter.
- 11 Als gelijktijdig door de beide scheidsrechters wordt gefloten, de ene voor een gewone fout en de ander voor een uitsluitings- of strafworfout, zal de uitsluitings- of strafworfout worden toegekend.
- 12 Indien spelers van beide teams gelijktijdig een uitsluitingsfout begaan gedurende het spel, zal de scheidsrechter de bal opvragen en zich ervan vergewissen dat beide teams en de secretarissen weten wie uitgesloten zijn. De schotklok wordt niet teruggezet en het spel wordt hervat door het team dat in balbezit was. Indien geen van beide teams balbezit had bij de gelijktijdige uitsluiting wordt de schotklok teruggezet naar 30 seconden en het spel hervat met een neutrale inworp.
- 13 Wanneer gelijktijdig een strafworp aan beide teams wordt toegekend, wordt de eerste strafworp genomen door het team dat in balbezit was. Nadat de tweede strafworp is genomen wordt het spel hervat door het team dat balbezit had met een vrije worp op de middenlijn of daarachter. De schotklok wordt teruggezet naar 30 seconden.

## BIJLAGE B: TEKENS TE GEBRUIKEN DOOR DE OFFICIALS

Fig. A De scheidsrechter beweegt zijn arm omlaag vanuit een verticale positie om aan te geven:

- (1) het begin van een speelperiode;
- (2) het herbegin na een doelpunt;
- (3) het nemen van een strafworp.



Fig. B Met een arm wijzen in de richting van de aanval en met de andere arm het punt aanwijzen van waar de bal in het spel gebracht moet worden, bij een vrije worp, hoekworp of doelworp.



Fig. C Teken voor een neutrale inworp. De scheidsrechter wijst naar de plaats waar de neutrale inworp is toegekend, wijst met beide duimen omhoog en vraagt om de bal.



Fig. D Teken om de uitsluiting van een speler aan te geven. De scheidsrechter wijst naar de speler en beweegt de arm snel in de richting van de speelveldbegrenzing, onmiddellijk gevolgd door het aangeven van het capnummer van de uitgesloten speler zodanig dat dit zichtbaar is voor zowel de spelers in het speelveld als voor de jurytafel.



Fig. E Teken voor het gelijktijdig uitsluiten van twee spelers. De scheidsrechter zal met beide handen naar de twee spelers wijzen, en aangeven, overeenkomstig figuur D, dat ze uitgesloten zijn en vervolgens de capnummers aangeven.



Fig. F Teken om het uitsluiten van een speler voor wangedrag aan te geven. De scheidsrechter geeft de uitsluiting aan in overeenstemming met figuur D (of indien van toepassing figuur E). Hij draait zijn handen om de beurt in het rond, duidelijk zichtbaar voor de spelers in het veld en de jurytafel. Aanvullend toont hij de speler de rode kaart. De scheidsrechter geeft het capnummer van de uitgestuurde speler door aan de jurytafel.





Fig. G Teken voor het uitsluiten van een speler met vervanging na 4 minuten. De scheidsrechter geeft het teken voor de uitsluiting overeenkomstig Figuur D (of Figuur E indien van toepassing) en kruist vervolgens zijn armen op zodanige wijze dat dit zichtbaar is voor zowel de spelers in het speelveld als voor de jurytafel. Aanvullend toont hij de speler de rode kaart. De scheidsrechter geeft het capnummer van de uitgestuurde speler door aan de jurytafel.



Fig. H Teken voor het toekennen van een strafworp. De scheidsrechter brengt zijn arm met vijf opgestoken vingers omhoog. Daarna geeft hij het capnummer van de verdediger tegen wie de strafworp is toegekend door aan de jurytafel.



Fig. I Teken dat een doelpunt is gemaakt. De scheidsrechter zal een doelpunt aangeven met een fluitsignaal gevolgd door het onmiddellijk wijzen naar het midden van het speelveld.



Fig. J Teken om de uitsluitingsfout van het vasthouden van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een gebaar waarbij hij de pols van de ene hand met de andere hand vasthoudt.



Fig. K Teken om de uitsluitingsfout van het onderduwen van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een neerwaartse beweging met beide handen beginnend vanuit een horizontale positie.



Fig. L Teken om de uitsluitingsfout van het naar zich toe trekken van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een terugtrekkende beweging waarbij hij beide handen verticaal gestrekt naar zijn lichaam toe beweegt.



Fig. M Teken om de uitsluitingsfout van het trappen van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt met één voet een trappende beweging terwijl hij op de andere voet blijft staan.



Fig. N Teken om de uitsluitingsfout van het slaan van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een slaande beweging met de gesloten vuist, beginnend vanuit een horizontale positie.



Fig. O Teken om de gewone fout van het wegduwen of zich afzetten van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt met zijn arm een van zijn lichaam afduwende beweging beginnend vanuit een horizontale positie.



Fig. P Teken om de uitsluitingsfout van het hinderen of zwemmen over een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een kruisend gebaar waarbij de ene hand de andere horizontaal kruist.



Fig. Q Teken om de gewone fout van het volledig onder water duwen van de bal aan te geven. De scheidsrechter maakt een neerwaartse beweging met zijn hand, beginnend vanuit een horizontale positie.



Fig. R Teken om de gewone fout van het staan op de bodem aan te geven. De scheidsrechter beweegt één voet omhoog en omlaag.



Fig. S Teken om de gewone fout van het onnodig tijd verspillen bij het nemen van een vrije worp, doelworp of hoekworp aan te geven. De scheidsrechter beweegt zijn hand een of twee keer op en neer, de handpalm naar boven gericht.



Fig. T Teken om een overtreding van de 2 meterregel aan te geven. De scheidsrechter geeft het nummer twee aan, door de wijs- en de middelvinger omhoog te steken met de arm verticaal gestrekt.



Fig. U Teken om de gewone fout van het aflopen van de schotklok aan te geven. De scheidsrechter maakt met zijn hand twee of drie keer een cirkel gebaar.



Fig. V Teken om aan te geven dat een rechtstreeks schot van buiten het 6 metergebied is toegestaan.



Fig. W Teken van een grensrechter bij het begin van een spelperiode d.m.v. het heffen van één arm in verticale positie.



Fig. X Teken van een grensrechter om een onjuiste (her)start of het verkeerd terugkomen van een uitgesloten speler of een vervanger aan te geven, d.m.v. het heffen van beide armen in verticale positie.



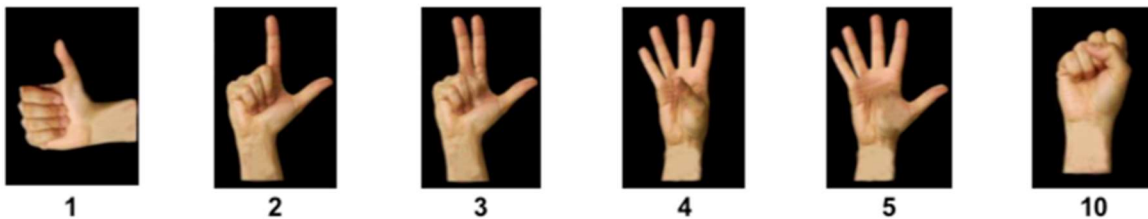
Fig. Y Het teken van de grensrechter om een doelworp of hoekworp aan te geven, d.m.v. het horizontaal wijzen van de arm in aanvallende richting.



Fig. Z Het teken van de grensrechter om een doelpunt aan te geven, d.m.v. het heffen en kruisen van beide armen.



Fig. AA Tekens ter aanduiding van het capnummer van een speler. Om beter met de spelers en de secretaris te communiceren worden in voorkomende gevallen beide handen gebruikt, wanneer het nummer hoger dan vijf is. Eén hand toont dan vijf vingers en samen met de andere hand wordt het aantal extra vingers getoond, waardoor dan de som van het capnummer van de speler wordt gevormd. Voor het nummer tien wordt een gesloten vuist getoond. Indien het nummer hoger is dan tien, dan toont één hand de gesloten vuist en de andere hand het aanvullend aantal vingers om het juiste nummer van de speler vol te maken.



*(KNZB: Het wordt als niet ontvankelijk beschouwd om een protest in te dienen tegen het onduidelijk of onjuist aangeven van de tekens en gebaren als opgenomen in bovenstaand artikel.)*

### **Appendix A: Samenwerking**

*Een scheidsrechter die in zijn hoofd heeft 'Help je collega en je helpt jezelf' volgt het juiste principe. Beide scheidsrechters zullen elkaar helpen bij het constateren en aangeven van een doelpunt of hoekworp. De scheidsrechter in het achterste gedeelte van het veld zal normaal gesproken niet fluiten voor een doelpunt of hoekworp, maar mag deze aangeven vooral in het geval dat de andere scheidsrechter twijfelt.*

*Er is geen strikte verdeling van het speelveld. In zijn algemeenheid moet dit principe worden toegepast, maar als een collega de situatie niet volledig kan overzien, omdat spelers het zicht belemmeren, zal de andere scheidsrechter fouten en strafworpen toekennen. Die scheidsrechter zal niet aangeven dat deze fouten zijn gemaakt in het gebied van de andere scheidsrechter.*

*Dit principe geldt speciaal voor zware fouten. Aan de andere kant zal een scheidsrechter geen fout toekennen in het gebied van de andere scheidsrechter als duidelijk is dat de collega de situatie overziet en voordeel geeft aan het team dat aanvalt.*

*Het sleutelwoord voor alle situaties is communicatie en communicatie betekent in dit geval niet alleen met elkaar praten.*

*Beide scheidsrechters zijn verantwoordelijk voor het gedrag van de spelers en officials op de bank. Ze kunnen elkaar helpen met het observeren van de bank en ingrijpen om elkaar te assisteren.*

*De scheidsrechters zullen speciale aandacht geven aan de teams terwijl deze van speelhelft wisselen.*

*Scheidsrechters moeten er voor zorgen dat het duidelijk is voor iedereen in het zwembad dat zij de wedstrijd gaan leiden als een duo. Dat betekent dat zij samen de plichten voor de wedstrijd vervullen, met elkaar praten hoe de instructies voor het fluiten met twee scheidsrechters moeten worden toegepast, samen verantwoordelijkheid nemen voor hun beslissingen en elkaar zo veel mogelijk helpen. Scheidsrechters zullen elkaar tenminste 60 minuten voor de wedstrijd ontmoeten.*

*Voor technische fouten zijn beide scheidsrechters verantwoordelijk. Het is niet belangrijk welke scheidsrechter de fout heeft gemaakt, omdat de andere scheidsrechter de mogelijkheid heeft deze te corrigeren.*

*Als één van beide scheidsrechters het verkeerde signaal geeft, zal deze het spel stoppen, de bal opvragen, het juiste signaal geven en de spelers gelegenheid geven hun posities in te nemen, alvorens het spel te hervatten. Als beide scheidsrechters gelijktijdig een vrije bal toekennen, maar voor verschillende teams, zal een scheidsrechter niet van mening veranderen of zijn besluit omkeren om meningsverschillen tussen de scheidsrechters te voorkomen.*

*De scheidsrechters zullen de relevante regels toepassen voor dezelfde fouten.*

*Na de wedstrijd zullen de scheidsrechters het wedstrijdformulier nakijken en tekenen en samen als een team het zwembad verlaten.*

**Appendix B: Signalen die officials moeten gebruiken**

Voor een goede communicatie met de spelers en de jurytafel gebruiken de scheidsrechters beide handen voor het doorgeven van het nummer van de caps. Bij het aangeven van een capnummer van 11 t/m 13, moet een scheidsrechter met één hand een gebalde vuist en met de vingers van de andere hand de rest van het nummer aangeven (Dit helpt ook het publiek om de situatie beter te volgen).

Als een verkeerd signaal van de scheidsrechter resulteert in verandering van balbezit, moet de scheidsrechter het spel stoppen en de bal opvragen. De scheidsrechter moet wachten tot de spelers de nieuwe situatie hebben begrepen en hun posities hebben ingenomen zodat er geen nadeel is voor één van de teams.

**Beoordelingsfouten**

Tot slot moeten we vaststellen dat, omdat dit de aard is van alle mensen, ook elke scheidsrechter fouten maakt. De meeste spelers en coaches op internationaal niveau accepteren dit ook, ook al houden ze ervan de beslissingen van de scheidsrechters te bekritisieren. Maar het is belangrijker dat scheidsrechters dat ook herkennen en dit feit accepteren. Als de scheidsrechter de indruk of het gevoel heeft dat hij een fout heeft gemaakt, moet hij daar niet over gaan denken, omdat er anders een nieuwe fout kan worden gemaakt. Het is de verantwoordelijkheid van de scheidsrechter alleen te interpreteren wat de scheidsrechter observeert naar beste vermogen.

## **FINA Water Polo interpretaties van de regels**

1. *Wat te doen als een verdediger probeert een pass of schot te blokken met 2 handen?*

*Als een speler probeert een schot te blokken met twee handen wordt de speler bestraft met een strafworp als de verdediger zich binnen het 6 metergebied bevindt en met een uitsluitingsfout als de verdediger zich buiten het 6 metergebied bevindt.*

2. *Heeft een speler, die een uitgesloten doelverdediger vervangt, dezelfde privileges als de doelverdediger?*

*Nee, een speler die een uitgesloten doelverdediger vervangt, moet in die positie spelen zonder de privileges van de doelverdediger. Als de speler probeert met twee handen te spelen, moet een strafworp worden toegekend.*

3. *Wat is het teken voor een vervanger om in het speelveld te komen nadat er is gefloten voor gewelddadig spel/grof optreden?*

*Als er een speler is uitgesloten voor gewelddadig spel/grof optreden zal de secretaris de vervanger een teken geven met twee vlaggen als hij in het speelveld mag komen: een gele vlag en een andere vlag in de kleur die correspondeert met de kleur van zijn team.*

4. *Wat gebeurt er als een verdediger met opzet een pass onderschept en de bal over de doellijn gaat?*

*Het spel zal worden herbegonnen met een hoekworp. Deze actie wordt beschouwd als opzettelijk de bal over de doellijn gooien.*

5. *Wat gebeurt er als de bal over de zijlijn gaat nadat de bal voor het laatst is aangeraakt door een speler van het team dat verdedigt?*

*Het team dat verdedigt krijgt een vrije worp. Deze situatie is hetzelfde als de regel waarbij de bal bij een schot dat voor het laatst is aangeraakt door een speler van het team dat verdedigt, over de doellijn gaat.*

6. *Wat gebeurt er in het geval van een dubbele uitsluiting gedurende het spel?*

*In het geval van een dubbele uitsluiting gedurende het spel, worden beide spelers uitgesloten voor 20 seconden. De scheidsrechters zullen, met uitzondering van een duidelijke voordeelsituatie, de bal opvragen, zich ervan vergewissen dat beide teams en de tafel weten wie zijn uitgesloten (de 30 seconden schotklok wordt niet teruggezet) en de wedstrijd herbeginnen met een vrije worp voor het team dat balbezit had. Als geen van beide teams balbezit had toen voor de dubbele uitsluiting werd gefloten wordt de 30-seconden schotklok teruggezet en de wedstrijd hervat met een neutrale inworp op de middenlijn.*

7. *Wat gebeurt er als er een uitsluiting is van een speler of een gelijktijdige uitsluiting van een speler van beide teams? Is het team of is het de teams toegestaan om de wedstrijd te vervolgen zonder doelverdediger gedurende de periode dat het team of de teams minder dan zeven spelers heeft?*

*Een team met zeven spelers moet een doelverdediger hebben. Een uitgesloten speler of zijn vervanger wordt beschouwd als één van deze zeven. Een uitgesloten doelverdediger mag alleen worden vervangen door een andere doelverdediger. Een vervanger van een uitgesloten veldspeler mag alleen een veldspeler zijn.*

8. *Wat gebeurt er als er 'grof optreden' plaats vindt gedurende de rust tussen de perioden, gedurende blessuretijd, gedurende een time-out, voor het nemen van een strafworp of na een doelpunt?*

*Als er 'grof optreden' plaats vindt gedurende de rust tussen de perioden, gedurende blessuretijd, gedurende een time-out, voor het nemen van een strafworp of na een doelpunt, dan wordt de speler uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd met vervanging na vier minuten. De wedstrijd wordt op de normale wijze hervat zonder strafworp, behalve in de situatie dat het 'grof optreden' plaats vond voor het nemen van een strafworp. Deze strafworp blijft behouden.*

9. *Wat gebeurt er als een doelvdediger zich schuldig maakt aan 'grof optreden' gedurende de wedstrijd?*

*Als een doelvdediger zich schuldig maakt aan 'grof optreden' gedurende de wedstrijd zal de doelvdediger worden uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd, moet hij de zwemzaal verlaten en wordt er een strafworp toegekend aan de tegenstander. Een speler mag de positie van de doelvdediger innemen maar zonder de privileges en beperkingen van de doelvdediger. De doelvdediger die de overtreding heeft begaan mag worden vervangen als er vier minuten werkelijk spel is verstreken; een reserve doelvdediger mag de plaats van de doelvdediger innemen na het nemen van de strafworp onder de voorwaarde dat het team gedurende de rest van de uitsluitingstijd met één speler minder speelt.*

10. *Wat gebeurt er als spelers van beide teams zich gelijktijdig schuldig maken aan 'grof optreden' gedurende de wedstrijd?*

*In het geval dat twee spelers zich gelijktijdig schuldig maken aan 'grof optreden' gedurende de wedstrijd, worden beide spelers uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd met vervanging na vier minuten. Het team dat balbezit had zal eerst een strafworp nemen gevolgd door het nemen van een strafworp door het andere team. Na de tweede strafworp zal het team dat balbezit had de wedstrijd hervatten met een vrije worp op of achter de middenlijn.*

11. *Wat gebeurt er als spelers van beide teams zich gelijktijdig schuldig maken aan 'grof optreden' gedurende de laatste minuut van de wedstrijd?*

*In het geval dat twee spelers zich gelijktijdig schuldig maken aan 'grof optreden' in de laatste minuut van de wedstrijd kan, volgens het principe in WP 23.9, de coach van het team dat in balbezit was voor beide teams besluiten een strafworp te nemen of te kiezen voor het behouden van balbezit en een vrije worp toegekend te krijgen waarbij de tijdwaarnemer de 30-seconden schotklok terug zal zetten.*

12. *Wat gebeurt er als een verdediger verkeerd terugkomt?*

*Als een verdediger verkeerd terugkomt zal de speler opnieuw voor 20 seconden worden uitgesloten en zal er een strafworp worden toegekend aan het team dat aanvalt. Op het wedstrijdformulier zal slechts één extra persoonlijke fout worden genoteerd bij de speler die de overtreding beging.*

13. *Wat gebeurt er als een aanvaller verkeerd terugkomt?*

*Als een aanvaller verkeerd terugkomt zal de speler opnieuw voor 20 seconden worden uitgesloten en zal er een vrije worp worden toegekend aan de tegenstander. Op het wedstrijdformulier zal een extra persoonlijke fout worden genoteerd bij de speler die de overtreding beging.*

14. *Wat gebeurt er als een team een strafworp krijgt toegekend in de laatste minuut van de wedstrijd?*

*Als een team een strafworp krijgt toegekend in de laatste minuut van de wedstrijd kan een coach vragen om het behouden van balbezit in plaats van het nemen van een strafworp. De coach moet de scheidsrechter direct twee gekruiste armen voor zijn borst laten zien voor het behouden van balbezit of vijf vingers voor het vragen om een strafworp. Als een team om balbezit vraagt zal de wedstrijd worden hervat op of achter de middenlijn en de schotklok zal worden teruggezet.*



15. *Wat gebeurt er als een speler van een team zich schuldig maakt aan wangedrag of een andere overtreding (gerelateerd aan WP 22.13) gedurende de rust tussen de perioden, gedurende een time-out of voor het herbegin na een doelpunt?*

*De speler zal worden uitgesloten voor de verdere duur van de wedstrijd en de vervanger mag direct aan het spel deelnemen voor de herstart van de wedstrijd omdat al deze drie situaties worden gezien als rusttijd. Opmerking: als de uitsluiting is gegeven gedurende de rusttijd tussen de perioden zal de wedstrijd herbeginnen met opzwemmen; na een time-out met een vrije worp voor het team dat de time-out had aangevraagd; na een doelpunt met een vrije worp voor het team dat verdedigt.*